

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

A tanítói özvegyek nyugdíja és az árvák ellátása.

Gróf Zichy János kultuszminiszter úr az állami tanítókhoz intézett beszédében megígérte, hogy a tanítói nyugdíjtörvényt az állam anyagi helyzetéhez képest revízió alá veszi.

Örömmel vettük a miniszter úr ezen kijelentését. Valóban itt az ideje, hogy a multban a nyugdíjrevízió halogatásával elkövetett vétkes mulasztást a jelenlegi miniszter mihamar jóvátegye.

Az 1891. évi XLIII. törvencikk 15. §-a ugyanis ekkép intézkedik: «A jelen törvény életbeletptől számítandó 10 év eltelté után az orsz. tanítói nyugdíj- és gyámalap állapotát feltüntető újabb részletes matematikai mérleg készítendő.» A jelzett törvény pedig életbeletpt 1892. évi január 1-én, így tehát 1902. január 1-én eltelt a 10. év, mely után fenti §. értelmében a revízió aktuálissá vált.

Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács éber figyelemmel kísérte a terminust s az 1901. évben hatalmas memorandumot terjesztett a közokt. kormányhoz és kérte, hogy a törvény kívánta revíziót hajtassa végre.

Azóta állandóan, évről-évre felszinen tartja a revízió sürgetését, s a tanítók nyugdíjsérlemét az ország tanítóságától összegyűjtve, időnkint memorandumba foglalva ismételve beterjesztette a közokt. kormányhoz.

10 év óta sürgeti tehát a magyar kath. tanítóság a nyugdíjrevíziót, de a türelemnek is megvan a határa, s azért nagyon kérjük a miniszter urat: a lehető legsürgősebben hajtassa végre a nyugdíjtörvény módosítását, s ne hozza a magyar kath. tanítóság vezetőségét azon kényszerhelyzetbe, hogy a törvény 15. §-a értelmében a revíziót követelje.

Ezeknek előre bocsátása után reá térek a nemcsak tanítói, de általában mindenféle nyugdíjrevíziónál ma leginkább kiemelt két pontra: az özvegyek és árvák ellátásának kérdéseire.

Zsinórmértékül állítsuk föl, hogy az özvegyi

ellátás összege a férj nyugdíját át ne léphesse, vagyis, hogy az özvegy nyugdíja ne legyen több a férj nyugdíjánál. A jelenlegi törvény szerint például, egy 1600 K nyugdíjigényű tanító 10 évi működés után kap 640 K nyugdíjat s gyermekei semmit, özvegye pedig elhunyt férje 10 évi működése után kapna 1200 K után 600 K-át, a 400 K után 80 K-át, így összesen 680 koronát, melyhez jön még a gyámpénz, ami fejenként az anyát illető ellátás egyhatodának felel meg.

Kérdem: ilyen esetekben nem-e önkénytelenül jön a munkaképtelen tanító ajkaira, midőn gyermekeit nyomorogni látja: bár meghalnék, özvegyem akkor gyámpénzzel (főleg, ha több gyermek van) majd még annyit kapna, mint amit én most kapok. — Vigyázzunk tehát, hogy a túlhajtással a férjet öngyilkosságba ne hajtsuk. — Valamint az anyánál se keltsük fel azt a gondolatot: ha özvegy volnék, gyermekeimnek jobb ellátást adhatnék.

Szerintünk e bajok orvoslására leghelyesebb volna, ha az özvegyi ellátás ugyanazon százalék alapján számíttatnék, mint ma a tanítói nyugdíj. Így az özvegyi ellátás minden esetben annyi volna, mint a tanítói nyugdíj. Pl. 1600 K-nyi nyugdíjigény mellett 15 évi szolgálat után akár a tanító akár az özvegye 800 K-t kapna. — (35 évi szolgálat számításával már 10 év után kapna ezen összeget.) — Csakhogy a munkaképtelenné vált apával szemben, kinek még gyámpénzjogosult gyermekei vannak, ki kell mondanunk, hogy az ilyen gyermekek árvakul tekintendők mindaddig, míg az apa esetleg ismét munkaképesse nem válik, s ha nem is a tanítói, de esetleg más pályán keresethez nem jut. — Arra azonban a nyugdíjalap érdekében nagyon kell vigyazni, hogy visszaélés ne történjék, s olyan esetekben, midőn a nyugdíjazandónak még gyámpénzt igénylő kiskorú törvényes gyermekei vannak: a rendes hivatalos orvosi vizsgálat mellett még egy felülvizsgálatnak alávetendő a végellátást nyerő tanító. A munkaképtelenné vált tanítónó gyermekeire, ha férje különben állásban van, vagy szintén nyugdíjat élvez, ez a kedvezmény természetesen nem terjesztendő ki.

Az 5 evnél kevesebb szolgálat után is nyerje a munkakeptelenné vált tanító vagy özvegye a biztosított végellátás 50% -át.

Azon tanítónak, ki fegyelmi uton elvesztette állását — neje, ha nem bűnrészes, a férje után az őt illető ellátást kapja, de gyermekei neveltetési pénzt ne kapjanak, hanem az ily gyermekek tanítói árvaházakban helyezendők el, s ha bűnrészesek, javító intézetekbe küldendők.

Az elhalt tanító vagy özvegye, úgyszinté árvái után hozzátartozóinak, vagy ha ilyenek nem voltak, a temetést intézőknek, a tanító vagy özvegye legutóbb élvezett 3 havi járuléka temetési díj címen fizetessen ki. Ennek ellenében a tanító vagy özvegye évi 2 koronát fizessen.

Az 1875. évi nyugdíjtörvény 16. §-a 2. pontjának azon része ne legyen az új nyugdíjtörvényben, amely az özvegyi segélyt megtagadja azon nőtől, ki az elhunyt férjjel már annak nyugdíjba helyezése után lépett házasságra. Az ezen házasságból származó gyermekek szintén kapjanak gyámpenzt.

Ha az özvegy anyja segélypénzt húz, akkor gyermekei fejenként az anyát megillető ellátásnak ne $\frac{1}{6}$ -át, hanem a mai drágasági viszonyoknak megfelelőleg $\frac{1}{4}$ -ét kapják.

A törvénynek azon intézkedése, hogy a gyám-pénznek valamennyi gyermekre eső része az özvegyi ellátás összegét meg nem haladhatja, tör-lendő, mert mennél több a gyermek, annál több rájuk a kiadás, ilyenkor tehát nem elvonásnak, hanem hozzáadásnak van helye. Azt a felfogást pedig, hogy a hol négy gyermekre főznek, ott az ötödik is jóllakik: nem fogadjuk el, mert az ötödik csak úgy lakik jól, ha a négy lemond arról, amire a jóllakáshoz nekik is szükségük lett volna. Arra azonban legyen gondja a törvényhozásnak, hogy a mostoha anyák s általában a gyám-pénzt élvezők a kellő ellenőrzés alatt álljanak. De ezek a tekintetek semmi esetre se akadályozzák meg azon megdönthetetlen igazságot, hogy lelketlenség volna, ha pl. a kilenc gyermekkel bíró özvegy öt gyermeke után nem kapna gyám-pénzt.

A tanító árvái a gyám-pénzt ne 16 éves koruk betöltéséig, hanem a fiúk 20, a leányok 18 éves koruk betöltéséig, illetve tanulmányaik befejezé-séig: legfőleg 24 éves korukig kapják. Az árvák árvaházi vagy másképen valóneveltetése a nevelés befejezéséig biztosíttassék.

Az oly árva, ki középiskolába vagy szakisko-lába jár, illetve felsőbb kiképzetetésre készül, még 40 K nevelési pótlékot kapjon.

Állami költségen emelendő tanítói menházak-ban helyeztessenek el a tanító vagy tanítónő nyomorék árvái, még pedig elsősorban, ha erre vállalkoznak, olyan felügyelők mellett, akik nyugdíjra jogosított, de család nélkül elhalt tanítók hozzátartozói. A munkakeptelen árvák, kine-vezett gyámjuk útján élethosszig kapják a gyám-pénzt, ha e célra építendő külön invalidus házak őket be nem fogadhatnák.

Azzal zárjuk sorainkat, hogy a nyugdíjrevi-ziót — miniszterünk ígéretéhez képest — most már sürgősen elvárjuk. Számorovszky Rezső.

A X. katolikus nagygyűlés.

A katolikus tanítóképzésről.

Szöke Sándor, egri tanítóképző tanár, «A kath. tanítóképzés a magyar kath. társadalom megerősítésének szolgálatában» címmel értekezett.

Beismeri, hogy a kath. társadalmi mozgalmaknak sok, igen szép eredményei vannak, de ezek felülrol tartozó munkálatok. A magyar kath. társadalom több százados épületet alapozó munkával lehet és kell megerősíteni. A kath. egyház fennmaradását minden időkre kath. intézmények létesítésével biz-tosította, főként az iskolai intézményekkel, melyek a hitéleti érzéseket, hajlamokat, meggyőződéseket felébresztik és fenntartják. Erkölestanból, paedagógiából bizonyítható, hogy az erkölcsök javításában, a társadalmi helytelen irányok megváltoztatásában mindig biztosabb, könnyebb módszer az igazgató, óvó, előkészítő, elhárító munka, mint a javító, orvosló, pótló eljárás. Az embernek intellektuális és morális irányítása mindig könnyebben és szilárdab-ban történik a gyermekember lelkének iskolai veze-tése és a népakaratnak a gyermekember iskolai fegyelmezése által.

A magy. kath. társadalom megerősítésének nagy munkájában a népiskolának, tanítóképzőknek, mint leghatalmasabb erőtenyezőknél, kell az eddiginél nagyobb szerepet adni.

Neveléstörténelmi visszapillantással bizonyítja ér-tekező, hogy a tanítóképzők kath. intézmények. Krisztus Urunk volt a legelső tanítóképzőtanárr. Sajátlag a magyar viszonyokat tekintve 1868 előtt maga az állam is kath. tanítóképzőket állított föl. A tanítóképzők jogát feladni semmi oka nincs az egyháznak, sőt tiltakozik a mindenáron államosító törekvések ellen. E jogaink gyöngítését külső hatá-soktól védniünk kell s e jogaink gyöngülését magunk-tól függő kötelességmulasztással engedniünk nem szabad, mert a kath. tanítóképzés jelentősége ilyen nagy a hitélet, a társadalom, a közjólét stb. szempontjából. Mert a kath. tanítóképzők nevelik a leendő kath. néptanítót, akik a hívek érzéseit, gon-dolkodását, törekvéseit irányítják.

Állítja értekező, hogy a catholicizmust nyíltan és alattomban támadó ellenfeleinket eddig magunk támogattuk — *közömbösségünkkel*. Ez a közömbös-ség mutatkozik a magyar kath. tanítóképzőkkel szemben is. Ezt az erőforrást nem meritgettük kellőleg. A magyar kath. társadalmat megerősítő törekvések körül nem látjuk a képzőintézeteket *egységes* terv szerint dolgozni, mert nincs a tanárok-nak egyesületük, egymástól elszigetelten működnek az intézetek. Ennek megvan a káros hatása országo-san a kath. tanítók egyeteménél is. A néptanító-nak és képzőjének hatását a hitélet megerősítésében, a kath. társadalom önerősítő munkájában éppen fontos hivatásánál fogva nem lehet mellőzni, nél-külözni egy óráig, egy perccig sem. Hivatkozik érte-kező az egyháztörténelemre, amelyből bizonyítható, hogy a hitvédelemnek minden időben három fő-eszköze volt: a *szószék*, a *gyóntatószék* és a *tanszék*. A két elsőnek érvényeit elismeri, de a *tanszék* sike-reit amazokénál is többre méltatja, mert az iskola

más eszközökkel is támogathatja hatását, nem csak a szóval; az iskola olyan eszközökkel is rendelkezik, amelyekkel a gyóntatószék és szószék tanítója nem rendelkezik és ez: az *ébredező hajlamoknak, érzéseknek, gondolkodás-formáknak, akaratbeli törekvéseknek irányítása, fejlesztése, folyamatos és fokozatos képzése a szoktatással, a példával, a fegyelmezéssel, — szóval a neveléssel.*

Rámutat értekező egy eszményi tanítóra, egy olyan tanítóra, aki verében, érzéseiben, hitében, meggyőződésében, akaratában, észében, jellemében egyaránt ideális értelemben kath. tanító. Mit tehet ez az ember hosszú negy évtizedes tanítói pályáján, ha tanszékének elhet? Az ilyen tanítónak éretné példái megtermékenyítik a nemzedékek lelkét, amelyből az erkölcsnek, a munkásságnak, a türelemnek, a békés együttérzésnek áldásai, a teljebbalóknak és törvényeknek tisztelete, egyáltalában a nemzeti és vallásos érzések virágai sarjadjonak fel. Az ilyen tanítóra rábíthatja a kath. társadalom boldogulásának minden feltételeit. Ámde kell, hogy az állam, egyház és társadalom is teljesítse a tanító iránti köteleességét, még pedig olyan mértékben, hogy anyagi berendezettsége és erkölcsi megbecsültetése biztosítsa idealizmusának fennmaradását.

Ilyen tanítókat várunk a kath. tanítóképzőktől. *Minta tanító-emberek mint a intézetekből kerülhetnek elő csupán.* A magyar kath. tanítóképző-intézeteket mint a intézetekké kell tenni, hogy a kath. társadalom megerősödni vágyó küzdelmeiben sikerrel vehessék ki a maguk részét. Az ifjú leendő tanítót ugyanis el kell látni a kor követelményei szerint minden olyan kellékekkel, amelyekkel a változott társadalmi életbe mint jövevény szellem majdan beilleszkedhessék. Sajátlag szociológikus szerepét tekintve, értenie kell minden ismerethez és bírnia kell minden ügyességet, amelyekkel a köztársadalomnak javára lehet és amelyekkel éppen a kath. társadalmat szolgálni bírja is, akarja is. Keresztény szövetkezet, népszövetség, keresztény szociális egyesület, kath. legényegylet, kath. gyermekotthon, gazdasági oktatás, ismétlőiskolai közreműködés, ifjúsági egyesületek, kath. olvasókörök, ifjúsági könyvtár stb. ne csak mint fogalmak legyenek ismeretese a leendő kath. tanító előtt, hanem ezekben, mint a tanítóképző-intézetekben a tanárok vezető kezével történt üdvös irányítás mellett, bizonyos gyakorlati érzéket is nyerjen. Így kell berendezni a kath. tanítóképző-intézeteket.

Értekező ezután a mintaszerű berendezkedés feltételeiről és módozatairól szól: a kath. szellemben való tanítónévelésről az internátusban, az önálló gyakorló iskoláról, különösbbe ennek a szociális intézmények gyakorlati érintkezése szempontjából is, a gazdasági kiképzésről az ismétlőiskola fokáig, a szülőj-oktatás munkanevelő hatásáról, a nyári és téli tornaoktatásról, könyvtári berendezkedésről. Mindezeknél külön-külön vonatkozást keres és talál a szociális képzés fontos feladataival.

Értekező szól még a tanítóképző kath. tanárok képzési módjáról. Szerinte ezt is katholizálnunk kell. A Szent-Imre-kollégiumban kell nevelni a tanítóképző tanárjelöltet egyetemi tanfolyama idején. Ha vizsgálatait kiállotta, a magas Püspök-kar által erre delegált bizottság előtt kell megállapítani tanári kath. minőségét.

Végül kimondja értekező, hogy a tanítóképzők kath. tanárait nem lehet azért anyagilag büntetni, mert nem az államot szolgálják. Fizetésüket az állami

hasonló intézetek tanárainak fizetésével egyenlővé kell tenni az állami segély felhasználása útján. A tanítóképző-intézeteket fenntartó főpapság ügyis temérdek állami és egyéb kulturadót fizet, ezeknek némi visszatérülése az államsegély révén csak indokolt dolog. Az állam ellenőrzése a képzőknél törvényben gyökeredzik, ezt tehát az állami segély fel nem használása el nem háríthatja. Az államosítás bekövetkezhető bajain sem az állami segély fel nem használásával, sem az idő előtti aggodalmasságunkkal nem segíthetünk, hanem inkább segíthetünk az akkorra általunk nevelhető kath. társadalom felfogásának kialakításával, e társadalom érzésének és akaratának kifejezésével, a várható súlyosabb időkben megnyilatkozandó politikai erő kifejtésével, amelyhez az alapozó munkát az anyagi ellátásban kielégített kath. néptanítók és kath. tanítóképző-tanárok most, a jelenben végzik.

Ezek után a következő határozati javaslatot terjesztette elő, melyet a szakosztály egyhangúlag elfogadott:

Mondja ki a X. kath. nagygyűlés:

1. hogy a kath. néptanítókat, különösbbe pedig az ezeket képző intézeteket az eddiginél jobban igénybe kívánja venni a kath. társadalom megerősítő munkájában, evégből

2. minden kath. tanítóképző intézetet megerősíteni kíván úgy a kifogastalan szervezet, felszerelés, valamint a tanárok képesítetése és az állami hasonló intézetek tanárainak fizetésével teljesen egyenlő anyagi ellátásuk tekintetében;

3. szükségesnek jelenti ki a kath. tanítóképző tanárok országos egyesülését, amely egyesületben ők úgy hivatalos teendőik, valamint a kath. társadalom megerősítése céljából egységes tervet, programot készíthetnek és vállvetett munkát fejthetnek ki;

4. mindezekhez a magyar kath. magas Püspök-kar beleegyezését és kegyelmes támogatását kéri a kath. nagygyűlés.

A szabadkőművesség a kulisszák mögött.

A nép hivatott vezérének, felvilágosítójának a tanítónak kell lennie, ha valóban méltó akar lenni a néptanítói szép címre. Mint az egyház buzgó apostolának elsősorban, tisztként kell küzdenie megszorodott ellenségeinkkel. Azért minden mozgalomról, minden intézményről világos felfogással kell bírnia. A szabadkőművesek vakondok munkája ritkán jött napfényre. Pedig ezek elsősorban a hitvallásos iskolákra vássák a fogukat, gyermekeink szívéből a hitet akarják elrabolni s az egyház vagyona dőzsölni, mint azt a francia Duezek tették. A *«Népnevelő»* a sötét aknába többször bevilágított, hogy a szabadkőművesség nemzetrontó, trónokat ingató munkáját megvilágítsa. Hogy most már végre valahára védekezünk a hátmögötti támadások ellen, ahhoz a legjobb akarattal járultunk. Katholikus tanítószög, akiben a hit iránti szeretetnek egy szikrája lobog, vigyázzatok, hogy a bárányszőrbe bújó farka sok meg ne kerítsék jó magyar népünket, nehogy Franciaország, Portugália, vagy Spanyolország sor sára jusson jobb sorsra érdemes szép hazánk.

Kötelességünknek tartjuk felhívni a magyar tanítószög figyelmét *Kabos* kitünő röpiratára:

Szabadjóműveltség a kulisszák mögött, mely részletesen ismerteti meg eredeti források nyomán cél aikkal. Világosságra a vakondokkal! jelszó alatt mutatja be a szabadjóműveseket, kik vakondok módjára, láthatlanul ott bujkálnak minden társadalmi állásban, minden osztályban, minden körben: maholnap nincs a köz- és maganelet egész mezején egy talpalatnyi föld, melyet fel nem forgattak: földüljak a vallási békét, aláássák a politikai fejlődés alapozlopait: a tekintélyt, társadalmi igazságot és becsületet, megszentésellenítik a családi tűzhelyt: a tudomány, művészet, sőt még a humanisztikus törekvésnek is át meg át vannak turva-fúrva szabadjóműves vakondtúrásokkal. Befurakodtak minden-hova, elhatalmasodtak mindenütt s mindennek tetejébe még nekik áll feljebb, még ők jajgatnak, panaszkodnak, hogy a napvilág még mindig nem az o kizárólagos birtokuk.

A szabadjóműves aknamunkák alapos ismerőjének ezen sújtó kritikája nem pusztá frazisz. 197 tételben a szabadjóművesek saját szavaiból fon ostort, élenken megvilágítva, hogy ezen titkos társaság milyen jötekmény működést fejt ki. Legfőbb céljuk ellenünk, katolikusok ellen küzdeni, a gondolat és lelkiismeret szabadság nevében üzennek hadat a klerikalizmus ellen. Magyar birtok még nincs elég idegen kézen, azért harcot hirdetnek a hitbizományok és holt kéz uralma ellen. Azonkívül elsőrendű feladatuk a felekezeti oktatás ellen való küzdelmet tüzték ki.

A szabadjóműveltség szerint a katolikus tanítókat a butaság terjesztője, a sötétség rabszolgahada, kik bifinsekbe verik a lelkiismereti szabadságot és szárnyat szegik a gondolat röpülésének. Ime, magyar tanító, ilyen velemennyel vannak iskolád és te felőled csak azért, mert katolikus vagy, csak azért, mert a te ősidé vére szerezte ezt a hazát, csak azért, mert a te egyházad volt a kulturának megalapozója. Azt mondják, szent egyházunk az erkölcs megrontója, hat nézz csak széjjel, testvér, minden városban, falun, a népbütítő és erkölcsrontó palinkát kik vesztegetik? Vajjon az egyház? És vajjon a civilizálatlan Kínát a szabadjóművesek vagy Xaveri Ferencék barangolták-e be? a rabszolga négerket kik emelik emberi méltóságára a .: testvérek, vagy a Klaver Péterek? Összes kulturintézményeink vajjon nem szent István áldott jobbára, szent Lászlóra, Nagy Lajos, Pázmány Péterekre emlékeztetnek? Iskolák, arvahazák, kórházak nem a kikialtott sötétségnek köszönik létüket? Nem világosságot akarnak ők, hanem az Istentagadás romboló szellemét ürre tenni e hazában, hogy a magyar nemzetet is koldusbotra juttassák. Elég volt már a szemfényvesztésből és ámitásból! Nezzünk szemébe a sötétségben meghúzódo baglyoknak. Vegyük fel a harcot ellenük teljes erővel.

De ha a katolikus tanítóság harcba akar szállani a szabadjóművesek nemzetsorvasztó hada ellen, akkor alaposan kell ismernie az ő céljaikat, szándékaikat, hogy minden eselvetésnek gátat emelhesünk. Munkánk igen megkönnyítheti *A szabadjóműveltség a kulisszák mögött* című röpirat, melyet lapunk mai számához nemcsak melléklünk, de a legmelegebben ajánlunk is a tanítóság szives figyelmébe, mely meg is rendelhető 10 fillérért, Budapesten, IX., Üllői-út 21. Murarik Antal címén. Legyünk rajta, hogy minél több ember olvassa, bő anyagul szolgálhat népszövetségi és olvasóköri ülésekhez is. A szabadjóművesek nem mulasztanak el egyetlen alkalmat,

hogy a ragalmak özönet ne zúdítanak reánk, izgatnak egyház, trón és társadalmi rend ellen egyaránt, mi küzdjünk az igazság fegyverével ellenük. Ha a tétlenség ördöge nem készíti hatalmába, akkor győznie kell világnézetünknek, mert velünk az igazság. Ne várjunk addig, míg keresztül taposva rajtunk megraboljanak mindenüktől, egyházunktól, iskoláinktól, nyugalmunktól. Most még nem késő, fel tehát testvéreink a népfelvilágosítás és jogaink védelmének nagy munkájára.

Dr. Jankovics József.

SZEMLE.

Egy óra a vakok iskolájában. Tanteremben vagyunk, előttünk padokban 25—30 kis fiú és leány fekete szemüveggel, vagy zöld lemezpapirellenzővel. Mellettünk a tanító. A padok között nincs drukk, mikor elhangzik a tanító jelszava: «Vegyétek ki az íróablakat». A padok teteje kopog és egyszerre ott fekszik az asztalon egy igen egyszerű szerkezetű szerszám, amely lehetővé teszi, hogy a vakok minden gondolatukat megrögzítsék. Ez egy bádogtábla, amely egymásmellé sorakozó pontszerű mélyedésekkel van tele és amely fölé úgy van egy rácsos bádogfedő téve, hogy minden rácskocka hat mélypontot zár be. A fedő és a tábla közt fekszik az írólap és az íróvessző, egy hosszú, tompa eszköz. Ezzel a hatpontos kockákban a pontok kombinációjával minden írásjelet meg lehet adni. A beszúráskor a papírlap alsó oldalán kidudorodásokat okoznak, amelyeket tapintással el lehet olvasni. Újabban írógépeket is készítenek a Braille-írás céljaira (az egész írás a vak Louis Braille találmánya), természetesen nem több, mint hat billentyűvel. Van az iskolában oly készülék is, melynek segítségével a pontírást olvasni nem tudó épszeművel is megértetik magukat a vakok írásban. Ez a készülék egy kis szekrény, mely fölnyitva, baloldalt nemeztáblát mutat, amely fölött íkeret van és ez rögzíti az írópapírt. A keretben függ leges irányban egy fából való vez-tősor mozog. Maga a készülék bonyolultabb, kezelése azonban épp oly egyszerű, mint az előbbi írókészüléké. Az írás után következik az olvasás gyakorlása. Hatalmas fóliások kerülnek a padokra, amelyek Braille-írásban nyomott olvasmányokat közölnek. Az apró ujjak (a két mutatóujj) tovasiklanak a sorokon, egy kis leány vékonyka hangon fölolvass. A számtanóra meglepetéssel szolgál. A kis vakok általában jobban számolnak, mint épszemű kortársaik. Fejben szoroznak háromjegyű számot háromjegyűvel és a részszorzatokat bámulatosan megjegyzik. Az eredményt azután Braille-írásos próbával ellenőrzik. Emlékezőtehetségüket még jobban edzi a földrajzóra. A domború térképeken ugyancsak ujjak segítségével tájékozódnak és itt a legkisebb kanyarulatokat is meg kell jegyezniök, hogy ráismerjenek az illető országra. A rajzolás nemeztáblán történik, amelybe gombostűket szúrnak és a tűk feje köré húzzák az ábrák vonalainak megfelelő fonalakat. Egy másik módszer abban áll, hogy viaszrudacskákat ragasztanak fatáblákra. Ez a rajzoktatás lehetségessé teszi a mértan tanítását is. Ötlet, türelem, találékonyság sok mindent hozzátérhetővé tesz a kis szerencsétlenek számára. És az okoskodó kis gyermekeknek arcára pirosan ül ki az öröm.

IRODALOM. MUVÉSZET.

A történelmi tankönyv kérdéséhez.

A «Népnevelő» nov. 13-iki számában egy fejtegetés jelent meg a történelmi tankönyv kérdéséről, melyben a következőket olvassuk: *«Hogy Szent István jellemét szigorú lélektani értelemben tudnám-e utánozni: azt bátor vagyok a legmélyebb tisztelettel kétségbevonni, lévén a jellem egyéni s lévén én 900 esztendővel későbbi egyén, mint akit utánozni hő óhajtam. Komédia az egész, kérem, ha jellemről vagy ilyesméről van szó».* Továbbá: *«Fájdalom, az emberiség eltévedt. A természet és az élet helyett könyvekhez menekült».*

E sorokat nevelő írta nevelők számára. A nevelő tevédeése sohasem marad az egyénre korlátozva, tevédeése olyan, mint a konkoly, mely a buzát gátolja fejlődésében, vagy epenséggel megfojtja, más szóval a nevelő tevédeése a nevelteket is félvezeti s a hibák egész sorozatának csirája: azért szükséges a fenti sorok tevédeéseinek helyreigazítása.

«Valóban komédia-e a kiváló jellemek követése, utánzása?»

Kiváló protestánsok legyőzve a felekezeti elfogultságot, megírják Asszizi sz. Ferenc életét. Az angol protestánsok legújabbban mintegy hivatalos olvasmányul fogadták el «az Isten szegényének» az életét. E nagy szent példája nemcsak a XIII. századot inspirálta, de ime még a XX. században is hatni tud.

Szent Ferenc arról értesít minket, hogy a pusztaszentjének, sz. Antalnak élettörténete egész forradalmat okozott az V. században a törtéteők sorai között.

Az erény hőseinek, a sz. nteknek élettörténete mindenkor becses ereklyéje volt a keresztény családnak. Hogy mennyire képes hatni az erény hőseinek a példája, tán elég Loyola Ignác példájára hivatkoznom, ki könnyelmű katonából egyszerre Krisztus katonáinak hős vezérévé lesz a szentek példáinak hatása alatt.

Legújabbban a prot. Hilty azt írja, hogy hitfelei kissé messzire mentek a protestálásban, a szentek elvetésével óriási nevelési tőkétől fosztották meg magukat.

Aztán ki nem ismerné az Istenember remek mintá-életének a hatását? Imitatio Christi, Krisztus követése volt az apostolok, az első keresztények, az összes szentek és kiváló keresztények jelszava.

Még a pogány klasszikus kor emberei is nagy erkölcsi tőkét láttak a kiváló emberek példáiban: Plutarchos nevezetes férfiainak története még a keresztény világban is sok kiváló embernek kedves olvasmánya és ösztökéje az erényre. * * *

«Szó sinez róla, hogy a nagy jellemek követése, utánzása komédia volna. Minden igazi nevelő szellemi kinstárában van egy fiók, melyben legbecesebb portékáját tartogatja. És ugyan mi van e fiókban? A megkapó, hatásos példák sorozata. Miért becsüli annyira az igazi nevelő a kiváló példákat?»

Az ok nagyon egyszerű: a példa szemléltet, buzdít, magával ragad. A példa mintegy megtestesítve állítja elénk az erényt, még a gyenge felfogású is megérti a példa beszédét. A példából varázs árad ki a szemlélőre, mely bámulatot kelt és felébreszti az utánzás ösztönét. A példa bátorít, úgy hogy a szemlélő sz. Ágostonnal, Loyola sz. Ignáccal mondja: ha ez is, az is megtehetted, miért nem tehetnéd te is?

A példa végül szemléltetően elénk adja az erény útját, az erény gyakorlásának a módját.

A példa igazán jellemnevelő s a történelem, mely kiváló példákat állít lelkünk szeme elé, valóban az élet tanítómestere.

Vegyük csak sz. István életét. Mennyi remek példa található benne. De természetesen helyesen meg kell szólaltatni a neveiőnek a példabeszédét. Ha a gyermek csak azt hallja, hogy sz. István megbocsát az orgyilkosnak, örül, hogy a szegények, kiknek alalmaztatott, megverték és szakállát is megtépték, a gyermek legfeljebb ámul-bámul. De megtassunk csak rá, micsoda lelkületből fakadt sz. István eljárása, hogy az egyik s a másik esetben is a szent király legyőzte a méltatlankodást önnönmagában, mi a legszebb és legnagyobb győzelem, hogy sz. István hasonlítani akart Krisztushoz és iránta való szeretetből tett úgy, ahogy tett, hogy nem az a hős, ki az ütésre, a sértésre ütással, sértéssel felel, hanem az, kiben a felsőbb én legyőzi az alsóbb haragos ént — s mindjárt hatásossá lesz a példa.

Zrinyi, Hunyadi, Kemény, Szápáry, Rákóczi Ferenc stb. stb. mily ékesen és hatásosan beszélnek a gyermek lelkéhez, ha lelkületüket szólaltatják meg a gyermekek előtt!

Hogyan eshetett meg az a csúfság, hogy egy kath. nevelő komédiának nevezi egy sz. István jellemének utánzását? A sorok között maga elárulja a kellemetlen titok nyitját: a cikkíró összetéveszti az erkölcsi jellemet a lélektani jellemmel, az alanyi egyéniséggel.

Valamely ember összes sajátosságai teszik alanyi egyéniségét, lélektani jellemét.

Ámde, mikor a példa, a történelem nevelő erejéről beszélünk, nem a lélektani, hanem az erkölcsi jellemről beszélünk. Micsoda ez az erkölcsi jellem? Hűség az eszméhez, a törvényhez, a kötelességhez, egyszóval hűség az igazsághoz. A jellem nem a vérmérséklet, a környezet eredménye: az erkölcsi jellem csak úgy fejlődhet ki, ha az ember legyőzi érzeki hajlamait, szembezáll környezetével és az igazság, az erény pártjára áll.

A hűség az igazsághoz mindig hasonló hűségre oktat és ösztönöz. A bűn, a gonoszság példáiból szintén varázs árad ki, de természetesen gonosz varázs, mely főleg akkor lesz veszedelmessé, ha a rosszra való hajlamot ébresztgeti és izgatja a szemlélőben.

De az ügyes nevelő még a nemzeti hibákból is üdvös tanulságot merít, azt, hogyan nem kell cselekedni. A tatárjárás, a mohácsi vész például kitűnő alkalom az egyenletlenség és visszavonás megutáltatására.

A cikkíró a könyvekhez való menekülést az emberiség eltévedésének tartja. Mit akart ezzel mondani?

Az ember csak találgatásra van utalva. Tán a modern betűfalást akarja ostromozni? Vagy azt akarja mondani, hogy a legtöbb könyv nem érdemes az elolvasásra?

A cikkíró szembeállítja a természetet, az életet a könyvekkel: d hisz a jó könyvek éppen azért jók, mert élet és a természet szeretete, interpretációja van bennök. Kár a könyvek szeretetét eltevéledésnek bélyegezni, mikor napjainkban éppen az a baj, hogy műveltjeink nem bírják el az erős szellemi kosztot, iszonyodnak a könyvektől s az ujság, a regény csemegéi és fűszerei után bomlanak.

Micsoda a jó könyv? Nemes barát. De míg a kiváló bölesek barátságát nem élvezhetem, a kiváló könyvek nemes szellemi társaságát pár koronáért,

sokszor 20—30 fillérért szerezhetem meg, s ha a némes ember társasága felemel, tanít, buzdít, a jó könyv hasonlóan nemesítőleg hat az olvasóra. A jó könyv éppenséggel nem ellentétes se a természettel, se az élettel, sőt ellenkezőleg a természet, az élet titkait tárja fel előttünk. — Egyben igazat kell adnom a cikkíróknak, abban, hogy elemi iskolások számára nem lehet jó történelmi tankönyvet adni.

A tankönyv elvont fogalmak tárháza, mely csupán az eszhez s nem az egész emberhez beszél s hogy a tankönyvet bemagoltatni lehessen, rövidnek kell lennie. *A történelem csak szemelvényes, ügyesen kiválogatott és megírt olvasmányokban hat nemesítően az elemi iskolásokra.* Tehát nem tankönyvről, hanem történelmi olvasmányokról beszéljünk, melyeket a tanító lelkesen eload, aztán olvastat és fejteget, s a végén még egyszer ramutat az érintkezési pontra a példa s a gyermek lelke és élete között.

Szuszai Antal

Hitelemzések a róm. kath. népiskolák I—II. osztálya számára. *Módszertanilag kidolgozva írta Dobai Karoly. A Szent-István-Társulat kiadása. Ára 2 kor.* A munka átnevése azt a benyomást teszi, hogy ez a 49 hitelemzés I—II. o. számára rátermett katekétai munkája. Cafolat e munka Fináczy Ernőnek arra a mondasára, hogy az egész katolikus hitoktatás nem áll egyébből, mint szavak száraz bemagoltatásából. Celja e katekézéseknek az oktatva nevelés s különösen a nép-gyermekének a jézusi szelid erkölcsökre való szoktatása. S e cél elérésében szerző a tökéletesített müncheni módszert használja az egész vonalon. Különös értéket tulajdonítanak e műnek a belső, vagy fogalmi szemléltetésre szánt példázatok s ezeket még felsőbb elemi osztályokban is sikerrel lehet használni. A szerző ért a gyermekek nyelvén való beszédhez: felfogása sok helyütt eredeti és megkapó. Nyelvezete gördülékeny s minden sorából kierzik a gyermek halhatatlan lelke iránt való nagy szeretet. Munkája nyereség szegényes katekétikai irodalmunk számára. Hézagot pótol, mert hasonló mű keletéri óta nem jelent meg magyar nyelven.

Az Élet illusztrált szépirodalmi és kritikai folyóirat. Független, szabad és bátor. Új értékeket, új irodalmat és új művészetet akar. Összekötő kapocs és hid a múlt és a jövő között. Becsületos és tiszta celja megvalósítására maga köré gyűjti a ma élő magyar írók legjobbait és értő szeretettel igyekszik felkarolni mindazokat a fejlődő tehetségeket, akik a maguk hangján szólnak. *Az Élet* az idegen irodalmakat figyelemmel kíséri. Minden számában hoz egy-egy novellát, vagy verset a legjelesebb külföldi íróktól is. *Az Élet* független minden magánérdektől, minden szemponttól és melléktekintettől, ami nem szorosán a művészetre és a lelki tisztaságra vonatkozik. A kritikája szökimondó, kiméletlen és igazságos. Kritikai, irodalmi, színházi rovatai mindig gazdagok és érdekesek. *Az Élet* minden számában sok művészi illusztrációt közöl. *Az Élet* akarja — szeretettel és hittel akarja — a lelkiség kultuszát. Új szépségeket keres. Azt az esztétikai szépet, amelyet benső ethikai áramok hoznak harmóniába. *Az Élet* szellemi és lelki kulturát hirdet. *Az Élet* előfizetési ára kartársaink részére egy évre 16 korona, másoknak 20 korona. *Az Élet* szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VII., Damjanich-u. 50. sz. alatt van.

Petőfi költeményei eszperantó nyelven. A hazai eszperantó mozgalom egyik lezforrasabb tevékenysége oda irányul, hogy az eszperantó nyelv praktikus voltát hízánk érdekében tüközözz. Így is, u abban *Petőfi-t már eszpe-*

rantóul olvashatja a külföld sok millió eszperantistája. A füzetet a «La Verda Standardo» mátészalkai csoport-vezetője, *dr. Fuchs Jenő* fordította szakavatott ügyesség-gel. A 24 költeményt tartalmazó füzethez *iff. Marich Agoston*, szerkesztő írt előszót. A füzet (ára 80 fillér) megrendelhető a «La Verda Standardo» útján (Budapest, IX. Üllői-út 58.) A mozgalom vezetősege különben szívesen ad felvilágosítást, s küld nyomtatványokat komoly érdeklődőknek. A fővárosban és 32 vidéki városban állandó tanfolyamok vannak.

HIREK.

Az arcképes igazolványok megújításához szükséges nyomtatványokat lapunk mai számához mellékelten veszik kézhez kartársaink. Minthogy a kérvények benyújtásának határideje december 31., melyen túl az igazolványok már nem újíthatók meg, a Szent-István-Társulat igazgatósága az idő rövidségére való tekintettel ez úton bocsátja rendelkezésre az íveket. A kath. tanítóság hálás köszönetét kell tolmácsolnunk az áldozatkészség és megtisztelés ez újabb jeleért a Szent-István-Társulat igazgatóságának, mely Társulat mindig ott van, ahol a tanítóság vagy a tanításügy érdekeinek előmozdításáról van szó. — Akinek még külön is van ilyen nyomtatványra szüksége, az 20 fillérnyi levélbélyeg egyidejű megküldésével kérje a Szent-István-Társulattól.

A Kath. Tanügyi Tanács elnökségi ülése és a kath. tanítók. Ertesülésünk szerint az Országos Kath. Tanügyi Tanács a napokban elnökségi ülést tart. Ez ülésen tárgyalás alá kerülnek a kath. tanítóknak az állami tanítók fizetésével megegyező rendezése, valamint az országos tanítói nyugdíjtörvény revíziója tárgyában több ízben a tanügyi kormányhoz és az országgyűléshez betervezett kérelmek megismétlése, a Kath. Tanítók Országos Bizottságának közgyűlésén elfogadott határozatok alapján készített följutatok, nemkülönben a kath. képzőintézeti tanárok fizetésének rendezése tárgyában a legutóbb tartott tanácsülés határozata végrehajtási módozatának megállapítása. A Léva-vidéki róm. kath. Tanítók Egyesülete az elmúlt hónapban tartott üléséből megküldötte az Országos Kath. Tanügyi Tanács elnökségének azt a határozatát, melyben a Tanítók Szövetségének augusztusi ülésén a tanítóképzés és képesítés államosítása tárgyában hozott határozatát rosszalja és elítéli s a leghatározottabban tiltakozik az ellen, hogy e határozat a tanítók egyetemének akarata gyanánt reklamiroztassék; egyben fölkéri a Tanácsot, hogy hasonló tiltakozás kimondására az összes hazai kath. tanítóegyesületeket köriratilag fölhívja. A Tanács által a jövő évben tartandó IV. kath. tanítói kongresszus rendezésére kiküldött bizottságezen elnökségi ülésen már előterjeszti azt a tervezetet, amely szerint a kongresszus rendezésének anyag munkáját végzni óhajtja. Mindezekből nyilvánvalóan látható, hogy a Kath. Tanügyi Tanács élénk munkát fejt ki minden irányban, úgy a kath. iskolákat, intézeteket érintő szervezési szabályzatok és tantervek elkészítésében, a haladó pedagógiai tudomány művelésében, mint ahogy megtesz mindent a tanítók anyagi és erkölcsi érdekeinek előbbrevitelét célzó mozgalmaknak okos és megfontolt irányítására és vezetésére. Nincs ma

országos tanítói szervezet, amely annyi ösztérséggel, határozottsággal, tekintéllyel és eredménnyel szolgálna a nemzeti nevelés és azzal összefüggően a tanítók érdekeit, mint a Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottsága és annak Kath. Tanügyi Tanácsa.

Az Országos Katolikus Magyar Iskolaegyesület a jövő hét folyamán tart ügyvezető igazgatósági ülést, melyen tárgyalni fogják a beérkezett segélykérvényeket. Segélyre a nagyválasztmány határozatából ott tarthatnak igényt, ahol az iskolaegyesület helyi csoportját már szervezték. Az Iskolaegyesület a sokoldalú igényeknek csak úgy felelhet meg, ha általános érdeklődést keltünk a szervezet iránt.

Ünnepelt tanítók. Pest megye Alpár községében f. hó 3-án lélekemelő ünnepély folyt le. *Id. Imre István* főtanító 40 éves tanítói évfordulója volt. Az ünnepély szentmisével kezdődött. Azután az iskola termében gyülekeztek össze. Ott volt az egész község, képviselőtestület, hitelszövetkezet, polgári kör, iparosegylet testületileg. Az iskolahelyiség zsúfolásig megtelt, hisz mindenki az elismerés babérral öhajtott kedveskedni a puritán jellemű, szilárd hitbeli meggyőződéssel vértezett ősz tanítónak. *Galambos Sándor* plébános, iskolaszéki elnök ragyogó ékesszólásával méltatta az ősz férfiú érdemeit. Azután *Mészáros Dezső* tanító meglehangú beszéddel üdvözölte a tantestület és a hitelszövetkezet nevében, melynek felügyelő bizottsági elnöke az ünnepelt kartárs — és a hitelszövetkezet elismerése jeléül egy remekművű ezüst tintatartót és ezüst tollszárat ajándékozott ősz tanítójának. Gyönyörű beszéddel üdvözölte *Varga Elek* főjegyző a képviselő-testület, *Berkes Mihály* főbíró pedig az egész község és volt tanítványai nevében, kik az ő fáradhatatlan szorgalma és kiváló tanítói talentumának köszönhetik, hogy a község ily szép haladásnak örvendhet. Délben 60 terítékű bankett volt tiszteletére, amelyen számos meglehangú felköszöntő hangzott el s a község intelligenciája szeretetének jeléül az ebéd alkalmával gyönyörű ajándékkal lepték meg az ősz bajnokot. Ez ünnepély alkalmából az iskolaszék táviratilag üdvözölte atyai főpásztorát, gróf *Csáky Károly* püspök úr Ónagyméltóságát. — *Tóth Géza* jászói kath. igazgató-tanítót a rozsnói egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület mult évi közgyűlése a kath. tanügy és az egyesület felvirágoztatása körül szerzett érdemeiért az egyesület tiszteletbeli elnökévé és örökös dísztagjává választotta meg. Az erről szóló díszoklevelet f. hó 17-én adta át szép ünnepség keretében egy küldöttség élén *Litkey Menyhért* egyesületi világi elnök. *Tóth Géza* neve ismeretes a kath. tanító világban. A rozsnói tanítóegyesületnek 15 éven át volt agilis elnöke. Tagja a kath. tanítók orsz. százazas bizottságának és tevékeny munkálkodást fejtett ki a kath. tanügyi Tanácsban is. Az ünnepelt könyekig meghatottan válaszolt az őszinte szeretetből fakadt üdvözlő beszédekre. Az ünnepélyen résztvettek az egyesület küldöttsége mellett az iskolaszék, a városi elöljáróság, a tanítványok s az érdemes igazgató által alapított legényegylet tagjai. Mindannyian feledhetetlen, kedves emlékekkel gazdagodtak e napon, mely a kartársi szeretet szép ünnepéül szenteltetett! — Megható ünnepség keretében búcsuzott el *Handlova* község folyó hó 19-én volt tanítójától, *Rigell Ágostontól*, aki 50 évi fáradhatatlan, öntelődöz működés után nyugalomba vonult. A hálaadó isteni tisztelet után a gyermekcsereg, a tantestület és sok volt tanítványa összegyűltek az

iskola helyiségében, ahol a tartalmas program legmeghatóbb pontjai *Benda Imre* 50 év előtti tanítványának búcsúbeszéde, továbbá *Szopkó Ede*, helybeli róm. kath. tanító a tantestület nevében elhangzott üdvözlése volt, melyek mindegyike a hallgatók szemeiben könyeket fakasztottak. Sokan táviratilag üdvözölték az ünnepeltet.

A Galileiek mesterkedése. Galileinek a neve alatt a zsidó egyetemi ifjak egyesületet alakítottak, hogy szervezettebben indíthassanak rohamokat a keresztény világnézet ellen. Ezek a «tudós» ifjak felkaptak egy nevet, mely sokszor szerepelt a történelmi hazugságok tárában és bizonyára egyikök sem tudja, hogy a nagy tudós, mint egyházának hűséges fia halt meg. Ugy látszik a mi tudósok társasága hamar kimerült, mert alig, hogy él, máris a kongregációkkal foglalkozik. Azt hitték, ha ők gyűlést tartanak, akkor menten vége lesz a kongregációknak, mert ők: leplezni fognak. Azt hitték szegénykék, hogy a szabadkőműves vakondtúrásról van szó, hol a titkok küszöbét csak ritka, kipróbált vakoló lépi át. Pedig hát a kongregációnak nincs titka, oda jöhet minden tisztességes katolikus ember. Mit akarnak a kongreganisták, az is nyílt titok: Magyarország legyen a magyaroké, a családi tűzhely legyen szent és sértethetetlen, a kereszt nyerve vissza régi jogait a *Regnum Marianumban*. Ha párhuzamot akartak volna vonni a Galilei kör és a kongregációk céljai között, ám tegyék. Győzzön a jobb! Ha az igazság szemüvegén adták volna elő a dolgot, még a zsidó illűség is tisztán láthatna volna, hol küzdenek nemesebb célokért. Amde a vallásnak az a gyalázása, amelyet a renegát *Faber Oszkár* végezett, az oly arcperítő volt, hogy a jobbérzesű zsidók is bizonyára resteltek a dolgot. A szülő félve küldi szemefényét tanulni és itt már leselkednek reá az Isientagadók, hogy hálójukba kerítsék. Hazánk Patronájáról úgy beszélnek, mint «zsidó menyecskéről», szent Istvánt gunyolják, *Apponyi grófot* meg szentté avatja a zsidó gyülekezet. Botrányos embervadászatra használnak fel minden alkalmat. Hazugság, rágalom, cinizmus a fegyverök. *Apponyin*, *Zichyn*, *Majláth* püspök nemes egyéniségén átgázolva a sáros csizmájukkal, míg végül báró *Barkóczy Sándorra* öltögetik nyelvöket és köpdősnek. Ez a keleti szokás az ő privilégiumok, még akkor is, ha renegátot fognak. Az előadónak egyetlenegy vádja nem fedi az igazságot. Ezt bizonyára ő maga is jól tudja, csak meghasonlott lelkének áltatására akar másokat is tévútra vezetni. *Faber Oszkár* tanári bölcsességét az elkövetett beszéd után nem tarthatjuk nagyra, olyan volt az, mint a gyermek által felfújt buborék, mely a pukkanás után megsemmisül. Lássá be tévedését, ha félrevezették, mert nem hisszük, hogy tudatosan annyi valótlan dolgot állított volna. Ha már elment a Galilei körbe, kövesse a Galilei szellemét is. Galilei nagytudományú férfiú volt. Tudásáért kortársai részéről szenvednie is kellett. Ő ennek dacára megadással tűrt és szenvedett és egyházához hű maradt élete utolsó percéig. Igaz hithű katolikus férfiúként halt meg. Nemes egyénisége fenntartotta emléket máig. Kövesse Galilei példáját s lelkének egyensúlyát, bekéjét, boldogságát bizonyára vissza fogja nyerni. S ha hite szerint él, nélkülözni tudja majd a tényeknek valótlan beállítását is, még a kongregációk üdvös működését is más látószög alatt fogja látni.

Ireneus.

Tiltakozás. A kükküllői esperes-kerületi róm. kath. tanítók egyesületének Radnóthon f. év november hó

10-én tartott közgyűlésén a szép számban megjelent lelkészek és kántortanítók a «Magyar Tanítók Orsz. Szövetségének» szabadkőműves irányzatú mozgalmaról felháborodással értesülve, hazafiatlan és valóságellenes törekvéseit elítéli, határozataikat visszautasítja. A közgyűlés határozatából: Székelyfalván, 1910. nov. 14-én *Mártonffy Sándor*, esperes-plébános, tanítóegyesületi elnök, *Kovács Nándor*, tanítóegyesületi jegyző, kántortanító.

A katolikus iskolaért. Még soha oly heves és erőszakos küzdelem nem folyt nálunk az iskolaért, mint most. Nem elégszenek meg az iskolák elközösítésével, a kereszt-kitagadásával, hanem fenn hirdetik: ki az iskolából a valással! Az ördögi gyűlölettel szított támadások ellen szervezkednünk kell, sorakozzék azért minden hitű férfi és nő a Katolikus Iskolaegyesület zászlaja alá. Az eszme mind nagyobb teret hódít, legutóbbi kimutatásunk óta a következő adományok érkeztek: Kmerikák István esperes (Tölcsvár) 2 kor., Debreczeni János (Eger) 10 kor., Vimmer Ferenc plébános (Reiség) 2 kor., Hegdűs János (Bússa) 1 kor., Kányera József lelkész (Rábóc) 2 kor., dr. Robitzek Ferenc alkormányzó (Budapest) 10 kor., Hegdűs János (Szöny) 1 kor., Róm. kath. iskolások (Szöny) 1 kor., Tataki-béri róm. kath. tanítóegylet 1 kor., Veninger Ernő esperes (Szöny) 3 korona, dr. Kmetykó Károly lelkész (Vágtapolcsány) 1 korona, Lehning Miklós (Nagytokény) 3 kor., Markovics Kelemen (Besefalu) 1 kor., Kolbay Gergely plébános (Tölcsva) 1 kor., Pápay Gergely esperes (Barosháza) 3 kor., Benkő János (Hernádnémeti) 3 kor., Darvay János plébános (Nagyszilvás) 2 kor., Róm. kath. plébániahivatal (Zólyomterme) 2 kor., Zádor József (Nautü) 1 kor., Herbszt M. László (Proszék) 1 kor., Krinitzky Ferenc plébános (Oravicabánya) 2 kor., Popovics Emil esperes (Dombó) 2 kor., Bauer Vencel (Ujbeszterce) 2 kor., Illebbik János lelkész (Céke) 3 kor., Dermisek Pál plébános (Puhó) 3 kor. és Szűszay Antal (Dobsina) 10 korona. — Az Iskolaegyesületi tagság évi díja csak 1 korona, minden legkisebb adományt háls köszönettel fogadunk az alábbi címre: Kath. Iskolaegyesület, Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. sz.

TANITÓEGYESÜLETEK KÖRÉBŐL.

A nagymarosi róm. kath. tanítói kör ez évi közgyűlését okt. 19-én Szobon tartotta meg. *Simor László* esp., tanfelügyelő szép, tartalmas beszéddel nyitotta meg a gyűlést, amely nemcsak megnyitói beszédnek, hanem példázattal teljes tanításnak is beillett. Amint hogy egyáltalán olyan szorgalmat fejt ki a gyakorlati tanítás tanulmányozása terén, hogy bizony sok tanító is példát vehetne. Megbeszélés tárgyát képezte a szociális kérdések mikénti gyakorlati megoldása. Ezek után *Simor László* esperes felolvasást tartott a földrajz célirányos tanításáról. Az előadás köszönőtel fogadtatott. Miután a kör eddigi elnöke, *Heyer József* nyugdíjba lépett, — tehát ezen tisztességéről lemondott, szintugy *Krauscher* Ernő pénztáros is, aki a nagymarosi iskola államosítása folyán — állami tanítóvá lett, elnökké megválasztott: *Vilések Gyula* kismarosi tanító, pénztárossá *Laeszy* Ferenc szöbi kántortanító, *Laeszy* Ferencné pedig könyvtaróssá. *Vilések Gyula* megköszöni az ismeretlen beléhevített bizalmat, bárha ő magát koránál fogva már inkább a kiszolgált közemberek közé sorozta volna és csakis az újra felé irányult közbizalomnak engedve foglalja el az elnöki tisztiséget. *Simor László* egyen. elnök elismerését fejezi ki az eddigi világi elnök és pénztárosnak munkásságukért, szintugy *Vilések* vil. elnök is köszönetet mond a kör nevében *Heyer József* ny. nagymarosi főtanító volt elnöknek és *Krauscher* Ernő pénztárosnak jóakarátú működésükért és ajánlja hogy *Heyert* válassza meg a kör tiszteletbeli tagjává. Az ajánlatot a kör szívesen fogadván, *Heyer József*-et tiszt. tagnak megválasztotta.

A Pecsegyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület-értényesperesi köre folyó hó 7-én tartotta évi rendes

gyűlését Felsőiregen. A gyűlés élesen kikelt az u. n. szabad-tanítók egyesületének kath. egyházellenes aknamunkája ellen s kimondta, hogy annak hivatalos szöcsöve az «Ujkorszak» által nagy garral hirdett maszlagos frázisoknak fel nem ül, mert a hivatása magaslatán álló kath. tanítóság meg nem vetkőzött ki az «ember» szó eszményi értelméből s nem feledkezett meg arról, hogy minden ország talpköve és támasza a tisztá erkölcs. Sőt ez uton hívja fel a hazai tanítóságot, hogy hasonlóképen cselekedjék.

Az udvarhelyi róm. kath. esperes kerületi ált. tanítói egylet sóvidéki fiókköre őszi gyűlését f. é. november hó 7-én Atyhában tartotta meg. A gyűlésen gyakorlati tanítást tartott *Véress* István tanító az I. osztályban fononimikai módszerrel a c. és z. hangokat ismertetve, *Udvard* Ferenc helyb. kántortanító pedig az V. osztályban a történelemből a magyarok eredetét és vándorlását tárgyalva. *Tamás* István székelyszentkirályi plébános elnöki megnyitójában két tételt fejtegetett: 1. nemcsak tanítanunk, hanem nevelnünk is kell, az iskolán, sőt inkább nevelni, mint tanítani; 2. a vallást és erkölcsöt vigyük bele a tanítás és nevelés minden ágába, akkor tényekkel cáfoljuk meg azt, hogy a népoktatás a nép értelmi fejlődésének, egyesek, vagy a közboldogságnak kerékkötője. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után *Bálint* Zoltán etédi kántortanító tartott sok készültéssel és teljes ambícióval összeállított felolvasást e címen: «A tanítók és a kivándorlás» *Antal* János székelyszenttamási kántortanító sok érzéssel szavalt a Mindszenty Gedeonnak egy költeményét. Majd *Gál* Sándor Oroszhegyi kántortanító kimerítően ismertette a büntető novellára vonatkozó 149500/1910. sz. vallás- és közokt. miniszteri rendeletet. Majd zárt ülésben a gyakorlati tanítások tanulságos megbeszélése következett. Indítványok során *Gál* Ambrus korandi tanító előadja, hogy a székelyudvarhelyi m. kir. adóhivatal, a 76000/1907. sz. vall. közokt. m. rendelet perhorreszkáásával önkényesen jár el az államsegélyes tanítói fizetések kiküldésében, kéri a gyűlést, hogy az orvoslás módjára nézve hozzon határozatot. A kör felirat útján felkéri a kir. tanfelügyelőt, hogy az említett min. rendeletnek a székelyudvarhelyi m. kir. adóhivatal önkényes eljárásával szemben érvényt szerezzen. *Gyurcsovec Károly* f. kör. jegyző.

A rozsnó-egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület bizottsági ülése a következő pályá- és kötelező kérdéseket tűzte ki tagjai részére: 1. Pályatétel: «Az ifjúsági egyesületek s népiskolai könyvtárak, mint a földmívelő nép nevelési eszközei» 2. Kötelezett: «Miként ápolja a tanító a gyermekében a haza földjének rögehez való ragaszkodás érzelmét?» 3. Köt. «Az akarat irányítása és nemésítése.»

TÁJÉKOZTATÓ.

Csendőrök párbérfizetése. A nm. püspöki kar 1910. április 7-én tartott tanácskozásában aként határozott, hogy a csendőrök a párbérfizeték alól fölmentetnek; ez a határozat azonban nem bír visszaható erővel. — **Kántortanító özvegyének ellátása.** (N. A.) Az 1907. évi XXVII. t.-c. 27. §-ának 2. pontja kijelenti, hogy az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 139. és 140. §-ainak rendelkezése, mely szerint «a tanító halála esetén özvegye és árvái a halálozásnapjától számított felévig az egész fizetést és lakást élvezik» — «a hitfelekezeti elemi iskolákban működő rendes tanítókra is kiterjesztetik». A törvény kijelenti: államsegélyes iskolánál a rendes tanító halála esetén. Ha a tanító özvegyet vagy árvát hagy hátra, az alkalmazott segédtanító (helyettes) fizetéséhez — a halálozásnapjától számított felévig — az állam is hozzájárul abban az arányban, amely arányban az elhalt rendes tanító fizetését kiegészítette. Miután ugyanezen törvény 30. §-a rendbirság alkalmazása mellett megszabja, hogy az iskolafenntartók, illetőleg az iskolaszékek elnökei kötelesek a tanítói állomáson történt személyi változást 15 nap alatt a kir. tanfelügyelőnek bejelenteni. Ha ez nem történik meg, akkor a kir. adóhivatal nem értesülhet hivatalosan a halálesetről s ezért nem teljesítheti a

kifizetést. A bejelentést kérelmezze sürgősen. Az özvegyi ellátás iránti kérvény a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézendő és az iskolaszéki elnök úr terjeszti be a kir. tanfelügyelőséghez. A kérvény mellékletei: *a)* az elhunyt halotti levele; *b)* a férj haláláig való együttélést igazoló hatósági bizonyítvány; *c)* az özvegy és a gyermekek keresztlevele; *d)* házassági anyakönyvi kivonat; *e)* nyugdíjkönyvecské; *f)* a legújabb díjlevel; *g)* az összes működési bizonyítványok. — **Az iskolaszék megújítása.** (Cs. B.) 1. Az anyaegyház és a filiális községek a lakosságnak számaránya szerint közösen választják a 12-tagú iskolaszéket, tehát minden községből a számaránynak megfelelő tagot a 12-ből. Ha azonban a filiálisokban külön iskola van, akkor külön-külön választanak maguk részére iskolaszéket. 2. Az iskola fenntartásának terheit közösen viselik. 3. A mérőt a község köteles beszerezni. 4. A szabályrendelet végrehajtására nem a tanító, hanem az elöljáróság és a csendőrség van utasítva. — **A helyettes fizetése.** (L. F.) Ha a személyi változást az iskolaszéki elnök a törvény szerint a kir. tanfelügyelőséghez bejelentette, akkor a kir. tanfelügyelőség értesíti az illető hivatalokat és intézkedik a kiutalt fizetésnek a helyettes részére való kifizetéséről. Megilleti a 150 koronának április 1-től július 15-ig eső része, ugyanígy az államsegélyből is. Az új tanító július 17-től vagyis július 15-től esően kapja fizetését. A nyugták láttamozandók a tanulmányi alap részére is. — **Allamsegélyvonás.** Az 1907. évi XXVII. t.-c. 12. §-nak harmadik bekezdése értelmében, ha az állam ott iskolát állítana, a hitközségi iskola tanítójától a már élvezett segély, vagy korpótlék csak akkor vonható el, hogyha az iskola a törvényes kelleknek meg nem felel és ha az egyházi főhatóság-hoz intézett figyelmeztetés után a kifogások meg nem szüntetettek. A törvény a további korpótléket is biztosítja államsegély útján. — **Iskolai adó.** (P.) A hitközség a törvényben megszabott 5% vagy annál nagyobb adót kivethet az állami adó alapján és ez akkor mindazokat terheli, akik a hitközségi adóval megróhatók. Pusztán az iskolába járó tanulók szülőire 2–3 korona adó ki nem vehető ily formában, mert az már a tandíj természetével bir. És ezt a törvény tiltja. — **Fizetés kiszolgáltatása.** Az 1907. évi törvény szigorúan előírja, hogy a terménybeli járandóságok a tanító közbejötte nélkül az év november haváig beszolgáltatandók. A pénzbeli megváltás kölcsönös megegyezéssel történhet. Tehát a fenntartó hozzájárulása nélkül nem. — **Ki fizet iskolai adót?** Mintán a V. K. M. 1903. évi 40.859. számú elvi jelentőségű rendeletében az áll, hogy a közalapítványi birtokok semmiféle hittelekezeti adóval meg nem róhatók, ennél fogva a törvény értelmében a hitközségi iskolaadót sem köteles fizetni. — **A díjlevel összege.** (A. J.) Ha a díjlevelben felvett jövedelem természetesen kevesebb, nem folyhat be, kérjen új javadalmi összeírást és a hiány államsegéllyel pótlandó. Csak ez az eljárás vezethet eredményre. — **Lakásügy.** (V. K.) Ha az illető hitközségi iskolánál csak egy tanító működik és az nőlen, ennek dacára is megilleti az 1907. évi XXVII. t.-c. 2. §-ában előírt természetbeni lakás vagy a 200 kor. lakásbér. A kivétel, hogy a lakásbér nőlen tanítókra nézve ettől eltérően is szabályozható, csak arra az esetre vonatkozik, hogy ha az iskolánál több tanító működik. És pedig a törvény értelmében az illetőnek 1910. szept. 1-től a fenntartóval szemben megadótnak vétetik ez esetben a 200 kor. lakásbér. Az átmeneti 3 év alatt ezt rendezni kellett volna, vagy rendezendő most sürgősen, mert a törvény értelmében másképp el nem intézhető. Az kölcsönös megegyezéssel rendezhető, hogy az egy szobából álló lakásért a 200 korona lakásbéréből a tanító a helyi viszonyoknak megfelelően megállapított bért fizessen a hitközségnek.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

Többeknek. Lapunk a legnagyobb készséggel közli a kath. tanítói körök és egyesületek gyűléseiről szóló tudósításokat, de az ügy érdekében tisztelettel kérjük, hogy

ezen tudósításokat, különösen a határozatokat az elnök és jegyző aláírásával küldjék be lapunkhoz.

P. J. Igen, megadta a kedvezményt. — B. J. Az utódot $\frac{2}{12}$ rész illeti meg az idei termésből. — H. L. Igen lehet, úgy mint az államvasutaktól. — «Géza 21.» Ha az iskolaszék elutasítana kérését, e határozatot meglebbezi az egyházi főhatósághoz. A törvény a lakásra vonatkozólag csak azt írja elő, hogy a község lakásviszonyaihoz mérten «tisztes lakás» illeti meg a tanítót (ket szoba stb.). — Z. A. Igen, érdeklődni fogunk, megsürgestjük. — N. F. Gy. 1. A neveléstörténelemben felkereshetők. 2. A Ferenc-József Tanítók Házában olcsó lakást nyerhet. Forduljon Kapi Rezső gondnokhoz Budapest, VIII., Szentkirályi-utca. — M. K. Nincs más mód, mint az iratokat megsürgetni a kir. tanfelügyelőségnek. — T. E. Az eladást az iskolaszék elhatározza és az egyházmegyei főhatóságtól arra engedélyt kér. Melléklet a díjlevel. — K. B. és T. J. Igen, megújítandó. — B. K. A választ megadtuk. — K. F. 1. Nem tartozik, mert községi adóval meg nem róható. 2. Más községben lakó, de helyben birtokos tartozik helyben levő birtoka után adót fizetni. A rendeletet már többször idéztük. — I. sz. Nincs oly rendelet, amely azt eltántaná. — G. K. 1. Csak hazai műveket vásároljanak. 2. Az 50 fill. könyvtár gyarapítására fordítandó. 3. A tanítói könyvtár számára külföldi pedagógiai művek megrendelhetők. A megrendelésekhez az iskolaszék határozata szükséges. 4. Az ifjúsági művek megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. — «M.» A községi elöljáróságnak és a csendőrségnek. — B. J. Elküldtük. — Sz. S. Csak értelmezhetjük a törvényt. — Sz. J. Minden jövedelemből, ami a díjlevelben fel van véve, Ont megilleti januártól szeptember 1-ig, $\frac{2}{12}$ rész. — R. L. 1. Azonnal adja be kérvényét. 2. Sürgesse meg az isksz. elnök úr hivatalból a kir. tanfelügyelőségnek. — I. J. B. A karácsonyi szünet 8 hónapi szorgalmi idő mellett dec. 24., 25., 26. és 31., január 1. A 8 hónapnál több szorgalmi idő esetében, dec. 24-től kezdőleg jan. 2-ig bezárólag. — «Vitatkozó». 1. Igen, köteles szabadságot kérni, mert a kath. tanító osztályát az ünnepeken templomba köteles kísérni. 2. Végbizonyítványt kapnak az ismétlőiskolások is. — W. L. A kivetést felebbezze meg. A kántortanító semmiféle községi adót fizetni nem köteles, tehát a kivetett adót sem. — M. J. 1. Tandíjat nem követelhet senkitől. 2. Nem. 3. Fizessék az illető szülők a hitközségi iskolai adót és az egyéb járandóságokat, amiket a hitközség tagjai fizetnek. Erre kötelezhetők. — G. K. Nem kötelezhető. — B. K. Sürgesse meg az iskolaszéki elnök a kir. tanfelügyelőség útján. — U. Gy. Igen, bélyeggel ellátott kérelemmel a földművelésügyi miniszteriumhoz. — B. J. Z. Minden járandóság behajtható, ami a díjlevelben foglaltatik. — Sz. L. Megadta, adja be kérvényét az igazgatóság-hoz Budapest I. kerület. — G. G. Igen, lehet. — K. S. Megbeszéljük. — V. I. 1. Megsürgestjük. 2. Magánvagyonát után és minden olyan jövedelem után megróható, ami adó alá esik. — H. A. Az adóhivatal hivatalból kérelmezze a könyvecskét. — Sz. I. Egyik legközelebbi tájékoztatóban közöltük, hogy a tanító minő adót köteles fizetni. Állami, óvodai és megyei pótdadóval, valamint egyéb községi pótdadóval meg nem róható. Tegyen panaszt a behajtás miatt a közigazgatási bírósághoz és igazolja, hogy felebbezésére a pénzügyigazgatóság még csak nem is válaszolt. — N. F. Rendelje meg Augustin Imre Nevelő Kézimunka könyvét a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2. — B. J. A ténykörülmenyek állapítsak meg, hogy mikor kérheti jogosan a szabadságot.

Tartalom. Száborovszky Rezső: A tanítói özvegyek nyugdíja és az árvák ellátása. — A X. katolikus nagygyűlés. Szöke Sándor: A kath. tanítóképzés a magyar kath. társadalom megerősítésének szolgálatában. — Dr. Jankovics József: A szabadságkönyvecské a kulisszák mögött. — Szemle. — Irodalom, művészet. Szuszai Antal: A történelmi tankönyv kérdéséhez. — Hírek. — Tanítóegyesületek köréből. — Tájékoztató. — A szerkesztőség üzenetei.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata **kötelezőnek** nyilvánította a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szávanak egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közöltenek, melyeknek díja **előre** lefizetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Reklamációkat csakis 8 napon belül veszünk figyelembe. Későbbi pótlásokat példányonként 30 fillér beküldése ellenében teljesítünk.

Esztergomi érseki megye.

Chrábri róm. kath. osztatlan népiskolához tanerő keresetlik. Jövedelme: két szoba, nyílt konyha, két kamrából álló lakás és kertiletményen kívül 640 kor. iskolapénztárból 360 kor. államsegélyből. Iskola-fűtésre kap 16 ürméter fát. Kötelessége a mindennapi és ismételő iskolások oktatása. Kérvények iskolaszéki elnökhöz Nyitra-ludányba küldendők *dec. 3-ig.* 1420 1—1

A **nagyfödemesi** róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma 800 kor., kertiletmény 20 kor., butorozott szoba fűtéssel. Államsegély átutaltatik. Kellően felszerelt folyamodványok *december 8-ig* iskolaszéki elnökséghez Nagyfödemes (Pozsony megye) címzendők. *Luzsica István* plébános, iskolaszéki elnök. 1418 1—1

Megyeres (Komárom m.) fiókközség róm. kath. osztatlan iskolájánál megüresedett tanítói illetve tanítónői állásra pályázat hirdettetik. Javadalom államsegéllyel 100 korona és szobából, konyhából és kamrából álló lakás. Az eddig szokásos helyi ajtatosságok megtartása kötelező. Tannyelv: magyar. Kérvények *december 4-ig* az iskolaszéki elnökhöz, Keszegfalva (Komárom m.) küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. 1406 1—1

Hont-felsőtúri róm. kath. magyar tannyelvű kántortanítói állásra *december 1-ig* pályázat hirdettetik. Jövedelme: díjlevelé szerint: termőföld 8 hold, parlag 3 hold; livenktől buza 10, rozs 6 hektoliter, községi pótlék 56 kor., alapítvány után 21 kor., ismétlősök után 40 kor., rendes iskolások után 100 kor., stola 30 kor., munkaváltság 60 kor., borváltság 20 kor. és kérelmezés alatt levő 400 korona államsegély. Ezen kívül 3 padlós szoba, konyha, 2 kamra, istálló és ólak. Választás *dec. 1. d. e. 9 órakor* Személyes megjelenés kívánatik, mely külön nem díjazatik. Pályázatok Felsőtúr, plébániahivata-nak küldendők. 1413 1—1

A **szimői** (Komárom m.) róm. kath. magyar tannyelvű iskolánál nyugdíjaztatás folytán megüresedett negyedik tanítói állásra pályázat hirdettetik. Készpenzfizetés 1000 korona, melyből 334 kor. államsegély. Egy butorozott szobából álló lakás, kertváltság és törvényes korpótlék. Csak férfitanítók pályázhatnak. Kellően felszerelt kérvények *december 3-ig Szimely Gusztáv* plébános, isksz. elnök címére küldendők. 1438 1—1

A **névedí** (Bars m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása 1 kat. hold 1375 □ól szántóföld, 400 □ól rét (kaszáló), 503 □ól kert. Államsegély 470 kor. és 100 koronaig tanújkárpótlás az államtól kéremezve. Községtől 86 kor. 30 fillér, stola-jövedelem 60 kor., alapítványok után 14 kor. Lakása két szoba, konyha, kamra, istálló és faszín. Új törvény-szabta lakása és iskola tavasszal építetik. Választás *december 7-én* délelőtt. Tannyelv magyar, nép nyelve lot. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények a róm. kath. iskolaszékre címzendők. *Néved, p. Kisvezekény* Bars m. 1431 1—1

Perbete (Komárom m.) róm. kath. ötánítós népiskolájánál II-dik, nőtlen osztálytanítói állás megüresedett. Fizetés: 1. Hitközségtől: 600 kor., 60 korona lakbér,

100 kor. a gazdasági ismételőiskola vezetéséért, 4 km. hasábfá összevágva 2. Államtól: 376 kor. kiegészítés, esetleges korpótlék. Kötelesség: a mindennapi, egy osztály és a gazd. ismételő fiúk elméleti és gyakorlati tanítása, miert is gazdasági képzettség megkívánatik vagy a nyár folyamán leendő megszerzése, a kántori teendők szükség esetén való elvégzése. Pályázatok *december 7-ig* beküldendők. *Matty Ferenc* főtanító. 1437 1—1

Egri érseki megye.

A **bükkszenterzsébeti** róm. kath. kántortanói állásra pályázatot hirdetünk. Javadalma: két szoba, konyha, kamra, istálló, házi kaszáló, 2 kat. hold 1026 □ól szántó, 627 □ól rét, 189 pár után, vékánként, kétszeres bíza és 40 fillér, 5 kocsi beszállított tűzifa, 6 kor. deputatum a községtől, 60 korona stola. 50 kor. alapítványi misékből. Tanításért a községi pénztárból díjlevele szerint ugyan 220 kor., de felsőbb hatóságilag jóváhagyott községi határozat szerint 400 kor. Végzi a kántori tennivalókat; tanítja a III—VI. vegyes osztályokat és ismételőket. Maga fizeti az összes adókat, illetéket, az esetleges csatornázási és ártéri költségekkel. Kellően felszerelt kérvényeket a bükkszenterzsébeti róm. kath. plébániai hivatalhoz kell küldeni. Választás *dec. 11-én* személyes megjelenéssel. Állomását tartozik azonnal elfoglalni. 1430 1—2

Besztercebányai egyházmegye.

A **handlovi** (Nyitra m.) alsóvégi róm. kath. elemi népiskolához pályázat hirdettetik. Évi fizetése 1000 kor., kertiletmény fejeben 20 kor., egyszobás lakás, addig, míg a nyugdíjazott kántortanító mint kántor itt működni fog; kellően felszerelt kérvények *december 7.* alulri iskolaszéki elnökhöz küldendők *Czeizel László* esperes-plébános, Handlova. 1427 1—1

Győri püspöki megye.

A sopronmegyei **fertőendrédí** (u. p. és vasútállomás Petőhazaigyar) iskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása: butorozott szoba, a község pénztárából 800 kor., államsegély 200 kor. és 20 kor. kertiletmény. Kántorságban jártasak s kik szociális téren is szeretnek működni, előnyben részesülnek. Kötelmei a szolgálati szabályzat szerint. Kérvények *december 5-ig Lukács József* plébánoshoz címzendők. Választás *dec. 6-án.* A megválasztott köteles állását mielőbb elfoglalni. *Szabó János*, isksz. jegyző. 1416 1—1

A moson vármegyei **miklóshalmi** róm. kath. fiúiskolánál a halálozás folytán megüresedett kántortanítói állásra *1911. május 7-ig* segédtanító nyer alkalmazást, kinek megfelelő lakás, ennek fűtése s kántori teendők elvégzése után járó megfelelő díjazás (körülteül évi 300 kor.) mellett az évi 800 korona segédtanítói fizetésnek a működés idejére esedékes része jár. A fiúiskola osztatlan: a kántori és tanítói teendőkön kívül más kötelezettség nem jár. Személyes jelentkezés szükséges. Az állás a választás után azonnal elfoglalható. A kellően

felszerelt kérvények *december hó 10-ig* a róm. kath. plebániához küldendők Miklóshalmára (Moson m.).
1423 1—1

A **himodi** (Sopron m.) róm. kath. iskolaszék a megüresedett osztálytanítói állomásra *december 4-ig* pályázatot hirdet. Javadalmazása: 1000 kor. (800 államsegélyből és 200 a községi pénztárból), 1 butorozott szoba, kerttiltemény fejében fűtés és takarítás. Kötelmei: az iskolaszék által kijelölendő osztály vezetése, úgy az ismétlőiskolában a leányok oktatása és szükség esetén a kántoriakban való segédkezés. A kérvények az iskolaszék elnökségéhez küldendők, az állást a választás után azonnal el kell foglalni.
1426 1—1

Kalocsai érseki megye.

A Soltvadkerthez (Pest m.) tartozó **Zöldhalom** pusztáján létesített róm. kath. tanítói állomásra ezennel pályázatot hirdetnek. A tanító fizetését a kért államsegély kíséretében azon havi 80 korona képezi, melyet a kalocsai központi segélyalap fog neki előlegelesen a soltvadkeri plebános útján fizetni. Az államsegély kiutalása után a tanító véglegesített fog és akkor fizetését képezendik: *a)* 900 korona állámsegély, *b)* 100 korona a központi segélyalapról, *c)* a törvényes korpóték, *d)* a már ideiglenes minőségben is járó s a törvényes követelményeknél is több alkalmatosságot nyújtó természetbeni lakás, továbbá a ház- és udvarrészével együtt 2 holdat kitevő kerttiltemény. A tanító kötelmei: a mindennapi és ismétlőiskolát vezetni a hittant is heti 4 órában tanítani, vasár- és ünnepnapokon a megjelölendő időben és módon a hívek közös ajátosságát vezetni, erre felügyelni s a misenapokon a miséző papnak segítségére lenni. Folyamodványok *december hó 4-ig* az érseki hatósághoz Kalocsára intézendők. Kántorságban jártasok előnyben. Az állás a kinevezés után azonnal elfoglalandó.
1425 1—1

Kassai egyházmegye.

A **sárospataki** (Zemplén m.) róm. kath. tanyai vegyes népiskolánál megüresedett tanítói állásra pályázat hirdetnek. Fizetése: készpénzben a hitközségtől 800 korona, a többi államsegély: lakás melléképületekkel s kerttel. A tanyai iskola a városról 8 kilométernyire fekszik. Csak nős, vagy saját háztartást vezető tanítók pályázhatnak. A felszerelt kérvények *Gruska Lajos* pápai kamarás, plebános, iskolaszéki elnökhöz *december hó 1-ig* küldendők.
1410 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A **nagyvárad** latin szertartású káptalan ezennel közhírré teszi, hogy az adományozása alá tartozó, évi 500 korona *Novák Mária*-féle ösztöndíj az 1910/11. iskolai évre adományozás alá kerül. Pályázati határidő *december 15-ik* napja bezárólag. Ezen ösztöndíjra pályázhatnak elsősorban Novák vagy Jedlicska nevű olyan középiskolai keresztény tanulók, kik az ösztöndíj-alapító, Jedlicska Gusztávné, Novák Máriával, vagy ennek férje Jedlicska Gusztávval vérségi összekötésben levő, habár más nevet viselő keresztény középiskolai tanulók, harmad sorban végül a Nagyváradon létező középtanodák valamelyikét látogató róm. kath. vallású, szegény, jó erkölcsű s jól tanuló árva ifjak, vagy olyanok, kiknek anyjuk özvegy nő. Az ösztöndíjat elnyerni óhajtó ifjak tartoznak ez iránti kérvényeket a vérségi összekötést igazoló s tanulmányaik, és illetőleg vagyoni állapotukat s árva voltukat feltüntető okmányokkal fűszerelten a fent kitett pályázati határidőn belül a nagyvárad 1. sz. káptalanhoz betérjeszteni. Ezen ösztöndíj minden évben adományozás alá kerül. *Nagyvárad 1. sz. Káptalan.*
1366 2—2

Nyitrai püspöki megye.

A **kaszaronai** (Trencsén m., u. p. Zsolt) róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdetnek. Jövedelem: hitközség-

től 200 kor., államsegély 800 kor., természetbeni kétszobás új lakás, konyha, kamra és kert. Köteles a III—VI. osztályban tanítani, a tankötelesek száma átlag 40. Tannyelv magyar és tót. Tanítónők is pályázhatnak. A kérvények az alulírothoz *december hó 5-ig* küldendők be. Az állás azonnal elfoglalandó. *Blunár János* iskolaszéki elnök. Zsolt.
1412 1—1

Pécsi egyházmegye.

A **dárdai** (Baranya m.) róm. kath. iskolánál ujonnan szervezett harmadik tanítói állásra *december 16-ig* pályázatot hirdetnek. Fizetése: 900 korona államsegély, hitközségtől 100 korona; továbbá, ha nőtlen vagy hajadon egyszobás lakás vagy ehelyett 180 korona, lakáspénz és 20 kor. kertvátság. Kötelesege: az iskolaszék által kijelölt osztályok oktatása, gyermekeket istentiszteletra vezetni s rájuk felügyelni, hittant hitoktató akadályoztatása esetén tanítani, ha férfi, kántoriakban segédkezni, ha nő, kézimunkát tanítani. Német nyelv ismerete szükséges. Állás 1911. jan. 1-ig elfoglalandó, mely naptól fizetés folyósítatik. Felszerelt kérvények alulírothoz címzendők *Gaál Sándor* plebános.
1417 1—1

A **palotabozsoki** róm. kath. férfitanítói állásra *dec. 11-ére* pályázat hirdetnek. Javadalma: a hitközségtől 760 korona, kertvátság 20 kor. Állámsegély 240 kor., egyszobából álló lakás. Tannyelv magyar, de a német nyelv is megkívántatik. Kötelesege: az előirt mindennapi osztályokat vezetni, a gazd. ismétlőiskolában közismereti tárgyakat tanítani, a kántoriakban segédkezni, helyettesíteni és a Pécseyházmegyei róm. kath. Tanítóegyesületbe mint rendes tag belépni. Személyes megjelenés és némi orgona jártasság előnyös. Az állás azonnal elfoglalható. Kérvények plebános iskolaszéki elnöknel benyújtandók Palotabozsok Baranya m., (vasuti állomás folyamatban).
1411 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Az **uzapanyiti** róm. kath. kántortanítói állásra a «Népnevelő» 41. számában okt. 9-én hirdetett pályázat megújítatik. Választás *december 4-én* d. u. 3. *Iskolaszék.*
1405 1—1

A **csoltói** kántortanítói állás *december 6-án* betöltetik. Lásd «Népnevelő» 41. szám. Személyes megjelenés előnyös, utiköltség nem térített meg. Pályázati kérvény az iskolaszékhez küldendő.
1433 1—1

Szepesi püspöki megye.

A **krigi** róm. kath. kántortanítói állomásra *dec. 27-ére* pályázat hirdetnek. Az állomás jövedelme miniszterileg kiállításba helyezett államsegéllyel 1000 kor. A pályázók szabályszerűen felszerelt folyamodványaikat fenti határidőig Iskolaszéki elnök címére Szepesótfalura küldjék be. *Iskolaszék.*
1422 1—1

A **zábidói** róm. kath. tanítói állomásra *december 8-ra* pályázat hirdetnek. Jövedelem: 1. hitközségtől 420 kor., 2. államsegély 580 kor., 3. a tanító kap az egyházközségtől elegendő tüzfát, 4. van egy szobából álló s konyhahelyiséggel ellátott lakása. Pályázók tanítónők is lehetnek. Tót nyelv ismerete megkívántatik. Kellően felszerelt kérvények ft. *Pironcsák István* c. kanonok és esperes-plebános úrhoz Jablonkára (Árva m.) küldendők.
1434 1—1

Liptószentmártoni (u. p. Rózsahegy, Liptó m.) róm. kath. tanítói állomásra *december 15-ig* pályázat hirdetnek. Javadalmazás: községtől 232 kor., államsegély 768 kor. Új iskolaház, kerttel. Mellékjövdelem 100 kor. Tannyelv: tót-magyar. *Janovcsik* iskolaszéki elnök.
1414 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A **nagyfalvai** (Szentgotthárd mellett) róm. kath. népiskolánál férfitanítói állásra pályázat hirdetnek. Java-

dalma. 800 kor. a hitközségtől. 200 kor. államszegély. butorozott szoba fűtéssel. Kötelessége az egyik osztályt vezetni, az ismétlőiskolát felváltva tanítani és a kántorságban segédkezni. Határidő *dec. 2.* Az állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 1428 1—1

A **rábaköcskédi** róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet osztálytanítói állásra. Javadalom: 1000 kor. fizetés, 20 kor. kertületmény, butorozott szoba. Pályázatok az elmőség címére Kenyeribe (Vas m.) küldendők. Nőtanítók csak abban az esetben választanak, ha férfi pályázó nem lesz. Határidő *december 11.* Az *iskolaszék.* 1421 1—1

A **rédiesi** róm. kath. elemi iskolánál üresedésben lévő harmadik tanítói állásra nőten okleveles terti tanítók *december 1-ig* pályázhatnak. Fizetés: 900 kor. államszegély; iskolatartartól: 100 kor., egy szobából álló lakás, 20 kor. kertmegváltás. Kötelessége díjlevel szerint. Választás december 1-én délután 3 órákor lesz. Személyes megjelenés előny. Állás azonnal elfoglalandó. Rédics (Zala m.) *Jeger Ferenc* plébános, iskolaszéki elnök. 1415 1—1

Zalaegerszegi plébániához tartozó **ságodi** róm. kath. kántortanítói állásra *december 1-ig* pályázat hirdettek. Javálmazása: két szoba, konyha, kamra, istálló, készpénzben, terményekben, továbbá ingatlanok hozadékának és szolgáltatások értéke 613 kor. 38 fillér. Ezen összegnek 1000 koronáig való kiegyesítése már elintézés alatt áll. Kérvények *Légáth Kálmán* apát, esperes-plébános címére (Zalaegerszeg) küldendők. Választás december 4-én d. u. 3 órákor lesz. Ságodon, melyre személyes megjelenés kívánatik. 1409 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Gyülelési fiókegyház templom nélkül, róm. kath. kántortanítói állomásra *dec. 5-ére* pályázat hirdettek. Javálmazása: két szoba, konyha, kamra, istálló, készpénzben, terményekben, továbbá ingatlanok hozadékának és szolgáltatások értéke 613 kor. 38 fillér. Ezen összegnek 1000 koronáig való kiegyesítése már elintézés alatt áll. Kérvények *Kintli György* plébános, iskolaszéki elnök, Zalaszentlászlói küldendők. 1435 1—1

Zalaszentbalázi államilag segélyezett községi tanítói állásra pályázat hirdettek. Javálmazása: községtől 600 kor., államtól 400 kor., s míg a rendes lakás fölépül, egy szoba. Jogosultnak korpórlék. Kötelességei: egyik tanterepben tanítani, hittant emleztetni; hittani órák alatt bitoktató előadásán jelen lenni, kántoriakban segédkezni és ismétlősöket tanítani. Határidő *december 10.* Az állás megválasztás esetén azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 1429 1—1

A **súri** (Veszprém m., posta helyben) róm. kath. iskolánál megüresedett osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javálmazása: jelenleg egyszobás butorozott szoba, téli fűtéssel, de a jövő 1911. évben az új masodosztály s kétszobás lakás fölépül; a hitközségtől 400 kor., államszegélyből 600 kor. Kötelességei: a IV., V., VI. osztályt önállóan vezetni, a gyermekeket istentiszteletre kísérni s rájuk felügyelni, az ismétlősöket felváltva oktatni, a kántoriakban a szükséghez képest segédkezni s a kántortanítót helyettesíteni, az egyházmegyei «Gondviselő»-alpnak tagja lenni. A választás *dec. 1-én* lesz. Személyesen megjelenés előnyben részesülnek. Önmányokkal fölszerelt kérények *Fülöp Antal* t. esp.-plébános, isk. sz. elnöknek küldendők. 1432 1—1

Saud (Somogy m.) róm. kath. fiókhitközségben kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: lakás két szobával, melléképületek. Díjlevel szerint, részint készpénzben, részint természetben 600 korona. Államszegély: 400 korona. Választás *december 5-én.* Személyes megjelenés megkövántatik. Okleveles tanítók kérényüket az iskolaszéki elnök címére (Mihály, Somogy m.) küldjék. 1408 1—1

Káptalanitói (Zala m.) kath. iskolához kántorságban jártas, helyettesíteni tudó, okleveles tanító kerestetik. Fizetése: államtól 1000 korona, kis butorozott szoba, fűtéssel, tisztogatással. Kérények *december 3-ig* vissza-

küldési bélyegekkel, beküldendők. Az állomás azonnal elfoglalandó. Nők is pályázhatnak. *Bognár Károly* esp. Pósta: Nemesgulács. 1419 1—1

Kellemes hangú harmónium, teljesen új, 2 regiszteres, légszívó szerkezettel elköltözés miatt jutányosan eladó. *Pilisy. Szentmártonkúta.* 1424 1—1

Legolcsóbb paplangomb, darabja 5 fillér. Országos Katolikus Magyar Iskolaegyesület által a budapesti kézimunka-kiállításán 100 korona első díjjal kitüntetve. Megrendelhető mind-nféle színben és nagyságban. *Petruska János* tanítónál, Zemplén-Sztára. 1436 1—1

Népiszkolai tanító vagy tanítónő egy uradalmi népiszkolához Szlavomiába kerestetik. Pályázók, akik a magyar nyelven kívül a horvát nyelvet is bírják, folyamodványukat *idősb. Vuk Gyula* úrhoz Budapest, I., Mész-utca 6. szám melőbb terjesszék be. 1330 3—3

Okleveles segédkántortanító keresek, havi 30 korona és teljes ellátással mosáson kívül. Egyek (Hajdu m.) *Lakatos Dezső* kántor. 1404 1—1

Oklevél hiányában állásukat veszített kath. tanítók, tanítónők, óvónők, nyugalmazott tanítók, valamint ilyenek özvegyei állandó jövedelmező foglalkozást kaphatnak. Ajánlat: levélcím: Kath. Házi Ipar *Rákosszentmihály* (Budapest mellett). Tanítók, figyelmeztessék e hirdetésre az érdekelteket. 1407 1—3

Fontos a horgony-köépitőszekrény birtokosaira Aki Horgony-Köépitőszekrényét csinos módon az új Horgony-Hídepitőszekrények által kibővíteni akarja, az hozassa meg magának azonnal a legújabb köépitőszekrény-árajegyeket. Az is hozassa meg magának, akinek még nincsen Horgony-Köépitőszekrénye, mert ezen játékszer már több mint 25 év óta a gyermekek kedvenc játéka. Forduljon azonnal egy levelezőlapon Richter F. Ad. és Ta. céghez, kir. udv. és kam. szállítók, első osztr. magy. cs. és kir. szab. köépitőszekrény-gyár Wien, I., Operngasse 16.

TANÍTÓGYŰLÉSEK.

«Az Érsekújvárdéki Népevelők Egyesülete» e hó 22-én tartotta meg XXIX. évi közgyűlést Érsekújvárott az «*Arany Oroszlán*» dísztermében. A gyűlést szemlélt előzte. Utána mintegy 200 tanítói jelenlétében *Szabó János* udvardi főtanító, egyesületi elnök szép beszéddel nyitotta meg a gyűlést. A modern vallástalan, szellemi áramlatokat vázolta és ennek egyház-hazaellenes törekvését. Utána *Guzsvenitz Vilmos* egyházmegyei segéditanítványelő szólott, aki dicséretét fejezi ki a népevelő egyesületnek és örömet az itt megnyilvánuló az öntudatos katolikus férfiak bátor felleléseért. Majd az elnök jelentés következett. Ebben az elnök szép szavakkal bücszik el *Kiss István* szimói főtanítótól, az egyesület társelnökétől, aki most 42 évi hitvallásos tanítói munkálkodása után nyugalomba vonult. A továbbiakban a körök munkájáról számolt be részletesen. Ezután a tisztújítás következett. *Csepreghy Károly* tarboskedi főtanító, körelnök a lelkesülés hangján szól és ajánlja a közgyűlésnek, hogy egyhangulag ismét *Szabó Jánost* válasszák meg, aki már 6 éven keresztül tehetségével, szorgalmas munkájával és rátermettségével az egyesületet fölvirágoztatta. A közgyűlés óriási lelkesedéssel, tüntetőleg választotta meg *Szabót* s ezzel fényes elégtételt szolgáltatott az érdemes férfiúnak azokkal szemben, akik e bátor, öntudatos, katolikus férfiú letörésén fáradoztak. A tisztikar a régi maradt. A tisztújítás után *Horváth Alajos* peredi főtanító «A fonomimika története s bíralata» címen szép, tartalmas értekezést olvasott fel, melyet az egyesület mély figyelemmel kísért. Ezután *Jónás Ferencz* far-
tói főtanító «Az esztergom-egyházmegyei tanítóegyesület» alapszabálytervezetét terjesztette elő. E tárgynál hosszú, élénk vita keletkezett. A tervezetet általánosságban elfogadták, kinyomtatják és az összes Esztergom-egyházmegyében levő köröknek tárgyalás végett megküldik. Indítványok következtek. A vágsselyei kör azt indítványozza, hogy az egyesület írjon fel a Kath. Tanítók

Orsz. Bizottságához, hogy a nyugdíjas tanítók fizetés-rendezése ügyében lépéseket tegyen. Elfogadták. *Schneider* Ferenc tanító «A gyermeklélek tanulmányozása» című kérdéses füzetét a tagok figyelmébe ajánlják. *Kocsán* Károly udvardi tanító a következő indítványt terjesztette elő: Az *Érsekújvári* Népnevelők Egyesülete felháborodással veszi tudomásul a Tanítók Országos Bizottságának ez év augusztusában hozott ama határozatát, mely szerint a hitvallásos tanítóképzés megszüntetését és az állami tanítóképzés beállítását kívánja. Tiltakozik az ellen, hogy 58 tanító határozatot hozzon 30.000 tanító névében. Ugyanekkor kívánja az egyesület a hitvallásos képzők érintetlenségét, sőt azok államszegélyes fejlesztését. Bár az egyesület elismeri az egyesülés szabadságát, de elfordul a szabadkőműves, szociáldem. krata «Tanítók Szabad Egyesülete»-től és mély megbotránkozással itéli el azt a hangot és törekvést, mellyel a keresztény Magyarország lerombolására és a hitvallásos megsemmisítésére törek. Ez indítványt élénk vita követte és nagy lelkesedéssel fogadták el. Az előadó azonban azt hangsúlyozta, hogy a szabadkőműves áramlat ellen való eme tiltakozás negatív dolog. Ha csak e mellett maradunk, akkor még jóformán semmit sem teünk. Azért felhívta a tanítóság figyelmét a szabadegyesülettel szemben való erőteljes tömörülésére. Utána egy másik indítványt és ugyancsak *Kocsán* Károly terjesztett elő: «Az Érsekújvári Népnevelők Egyesülete»: *A munkás méltó az ő béreire*, az evangélium eme alapján állva követeli az 1907. XXVII. t.-c. hatályon kívül helyezését és a kath. tanítóknak az állami tanítókkal teljesen egyenlő anyagi ellátását. A nyugdíjtörvény rögtöni revízióját és az elemi népoktatás hatékonyabb fejlesztését. Az egyesület írjon fel a Kath. Tanítók Orsz. Bizottságához, hogy mielőbb országos kongresszust hívjon össze, ahol követeljük a felekezeti tanítók végleges fizetésrendezését. Ezt is nagy lelkesedéssel elfogadták és a többi kath. tanítóegyesületekhez is átírják hasonló állásfoglalásért. A magas színvonalú gyűlés a Hymnusszal kezdődött és a Szózáttal végződött.

INGYEN!
A RICHTER-féle
Horgony-
Kőépítő-
szeekrények

és

Horgony - Hídkőépítőszekrények

új képes árjegyzéke épen most jelent meg. Fontos tájékoztató azon szülők számára, akik gyermekeiknek a híres **eredeti gyártmányt** beszerezni akarják. A beküldés bérmentve eszközöltetik **Richter F. Ad.** és **Társá**, kir. udv. és kamarai szállítók által. **Bécs, I., Operng. 16.** A Horgony-Kőépítőszekrények valamennyi játékárú-üzletben készletben vannak, azonban csakis «**Horgonynyal**» ellátott szekrényeket fogadjunk el.

RIGLER JÓZSEF EDE

□ PAPIRNEMÜGYVÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG □

BUDAPEST
VI, RÓZSA-UTCA 55.

Chromolitografiai műintézet és könyvnyomda készít: részvényeket, csekk, pénztárjegyeket, takarékpénztári betétkönyvecskéket, plakátokat művészi kivitelben. □

Vonalzó-intézet és üzleti könyvek gyárában kitűnő anyagból laposan nyíló üzleti könyvek, másoló- és jegyzet-könyvek. □

Iskolai felszerelések, u. m.: irkák, gyakorlatok, rajzfüzetek, rajztömbök, vázla könyvek stb. készülnek.

Levélborték- és levélpapir-osztályban állandóan diszes levélpapir- és borték-különlegességek csinos dobozokban, eljegyzési és névjegykártyák készülnek.

„**Adria**“-szárazlemezek, fényképészeti kartonok és felszerelések. □

Gizella-Telepi faneműgyár modern iroda-berendezések, iskolai és mérnöki rajz- és írószerek lerakata.

Irodalmunk legújabb hajtásai

Karácsonyi ajándéku!, a féli estékre kedves, értékes olvasmányul ajánljuk a katolikus szépirodalom, tudományosság és vallásos élet legfrissebb termékeit.

Szurszum Korda.

Verse-könyv. Irta Szohrék Antal. Gtesswein Sándor előszavával. K 2.40

Nehéz út.

Elbeszélések. Irta Tomu István. K 2.—

Utazás keleten.

Egy szentföldi utazás szeles látóköri és yonzó lírája. 110 illusztrációval. Irta Havran János. K 6.—

Emberi okmányok

a tegnap, ma és holnap irodalmából. (Metafizikapszichológiai tanulmány.) Irta Kozári Gyula. K 10.—

Párhuzamok

a keresztény-eg és más vallások között. Irta Zubriczky Aladár dr. K 1.—

Krisztus jelenléte az Ol-táriszentségben.

Irta Schütz Antal dr. K 1.—

A Galilei-kérdés.

Irta Lukács József dr. K 1.—

Természettudomány és igazság.

Irta Platz B. dr. K 1.—

Nagy Budapest.

Utmutató a fővárosban. Számos képpel és Bpest legúj. térképével. K 1.—

Mindszenty Gedeonélete és költészete.

Irodalmi tanulmány. Irta Sik S. K 2.—

Erkölcsei főkéletesedés-fan.

Irta Hajdu Tibor dr. K 2.50

Az egyház és állam szétválasztása

s a francia szétválasztási törvény. Irta Reiner János. K —.60

Áranyveder.

Költemények. Irta Erdős Renée. K 4.—

Erzsébet királyné kísé- rségében.

Irta Sztáray Irma grófnő. Kis 8 r. kiadás. képekkel K 2.—. díszesebb kiadásban, tuzve K 5.—, pergament-borítékban K 6.—

Az első!

Tárcaciskék, elbeszélések, versek Irta Cserlő István. K 2.—

Amerikai naplókivona- tok, jegyzetek, naplótöredékek.

Irta Vay A. P. gróf. K 5.—

Üdvözlégy Mária!

Imádságokönyv Szűz Mária tisztelő-
tére. Irta Walter Gyula dr. Nyolca-
dik kiadás. Árak a különféle kötések
szerint 2.40, 6. —, 8. —, 10. —, 15. —

Elmélkedések.

Irta Prohászka Ottokár dr. Új kiadás.
K 8. —, 10. — 12.—

Kalauz a krisztusi életre

Irta Szuszti Antal. K 3.—

Jöjj Uram Jézus.

Gyakran áldozó gyermekek ima-
könyve. Ára vászonkötésben K 1.60

Az irgalmasság gölgo- tája. Regény. — Szegegy élet, gazdag lélek.

Elbeszélés. Irta Székely János. K 2.—

A doktorkisasszony

Irta Charles de Witts. K 1.—

Az üldözöttek.

Irta Sheehan Péter. K 2.—

A kalandosok.

Ifjúsági színmű. (E színdarabban csak
férfi-szereplők vannak s intézetek szá-
mára, különösen farsangi előadásra
alkalmas.) Irta Vörösváry E. K —.32

Meğrendelhető a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT könyv-
kereskedésében Budapest, IV. ker., Kecskeméti-utca 2. szám.

Alapítási év: 1880.

Alapítási év: 1880.

Felül nem mérhető és legelőbbi tí tája a világnak!

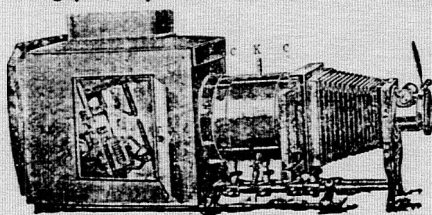
Általános Gallus-tintapor.Rögtön elkészíthető a legkitűnőbb minőségű
bogártekte vagy **színes író- és másoló-tinta.****KÜLÖNLEGESSÉG:
iskolafinta.**

1 kilogramostól 5-ig terjedő bödönökben, ára kg-ént 4 korona. — 1 kg. 20—25 liter kitűnő tintát ad. 1 liter kész tinta előállítási költsége 16—20 fillér.

Mindennemű felvilágosítással szolgáló **jegyzék** kívánatra ingyen és bérmentve. A megrendelések lebonyolítása az üzletmenet egyszerűsítése végett **utánvétellel** történik. **Magyar levelezés.****Köppl-féle tinta-preparátumok gyára
W. LAMPEL, BÖHM.-LEIPA.**

1071 6—10

Védjegye:

Magyar címer a védjegye,
Magyar diák csak ezt vegye!**MAGYAR** ≡≡≡**TÖRLŐGUMMI**kapható minden papír-
≡≡≡ kereskedésben. ≡≡≡**MAGYAR
RUGGYANTAÁRÚGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST. 979. 6—6****MARX és MÉREI**tudományos műszerek gyára
VI., BULCSÚ-UTCA 7. : : : TELEFON 21—06.
Detitógépek, diaposítívek, fizikai és egyéb tanítási eszközök.

Felekezeti iskolák teljes felszerelése az új tantervszerint.

Árjegyzékek díjtanul küldetnek.
404—26

Megjelent és kapható!

A Földrajztanítás Vezérkönyve I. kötete.A földrajzi alapfogalmak, szülőföldismeret és **iskolai kirándulások módszeres feldolgozása** a III. elemi osztályban. Második kiadás. Ára **3 kor.** Kapható: **VADAY JÓZSEF-NÉL, NAGYVÁRAD.**

Egyesített

Szépírási és Helyesírási Gyakorlatoka II., III., IV., V. és VI. elemi osztályok számára: egy kötetben, mintaféssal. Ára **40 fill.** Megrendelhető a szerző: **VADAY JÓZSEF íg-tanító** címén, **NAGYVÁRADON.** Sok táblai írástól **felmenti a tanítót!** Mutatványt a szerző készséggel küld. 1372 1—3

A nm. m. k. vallás- és közoktatásügyi miniszter által 104988 909. sz. alatt engedélyezve.

MAGYAR SZÉPIRÁSa neve ama igen célszerű és legelőcsőbb írófüzet-sorozatnak, amely Szirmai József nyomán átdolgozott kiadásban megjelent. Minden oldal első sora kaligrafikus előírás, célszerűen fokozatos tanmenet szerint 12 szám. **Ára pedig:** **≡≡≡ CSAK 2 FILLÉR ≡≡≡**

100 db., vegyesen is, K 1.50. Mutatványsorozatot 30 f. beküldése esetén (bélyegeken is) bérmentve küld.

HOROVITZ ADOLF Nagyszombat.

1371—3

Karácsonyi énekeim

Általános tetszést aratnak és ismét kaphatók. 60 fillérért bérmentve szállítom. Bélyegeken is beküldhető.

Alsóság (Vas megye).

Kováts Sándor.

1403 2—3

kántortanító.

Stampay ének- és imakönyve(XVII. k., 32 oldalal áremelés nélkül bővítve új kottafüzet ingyen!) **csinosan kötve 30 fillér, vászonban 50 fillér.** Tízre egy darab ingyen. Kapható **bőr-, bársony-, plüss- és selyem-kötésben is külön árkedvezményel** 775 15—20**KÖBÖLKUTON (ESZTERGOMMEGYÉBEN)**Aki még nem ismeri a **HOROVITZ ADOLF-nál Nagyszombatban megjelent****ÚJ RAJZFÜZETEKET,**a sikeres rajztanítás érdekében hozasson azonnal mutatványsorozatot. Természeti és használati tárgyak ábráiból fokozatos tanmenet szerint tervezte: **NAGY JÓZSEF.** 12 szám a 10 fillér, tanítóknak 7 fillér. Mutatványsorozat a hozzávaló vezérfonallal együtt (Népiskolai modern rajzoktatás, 50 fillér) 1:30 korona előleges beküldése mellett (bélyegeken is) bérmentve. 1392 2—3

Első magyar vill. erőre berend. hangszergyár.

Stowasser János

császári és kir. udvari szállító,

a m. kir. operaházi tagok, budapesti színházak, zeneakadémia, zenedék, az összes fővárosi iskolák stb. szállítója, a hangfokozó gerenda és a javított Rákóczi-tárogató feltalálója.

Budapest, II., Lánchíd-u. 5. sz.
Gyár: II., Öntőház-utca 3. sz.

Magyarország legnagyobb vonós
és fuvós hangszergyára.

Ajánlja minden-
nemű saját gyárá-
ban készült hang-
szereit, úgyszintén
harukát és hang-
szer-alkatrészeket;
hegedűk vonóval
8 koronától.

Hangfokozó-
gerenda, mely által
bármely hegedű,
gordonsa, beillesz-
tése után sokkal
jobb, erősebb hang-
got nyer (biztos si-
ker). 283-11.

Tárogatók 70
koronától.

Harmoniumok
90 koronától.

Pedál-harmo-
niumok legolcsóbb
gyári árral.

Tanerőknek
kedvezmény!

Javítások a leg-
művészebb kivitel-
ben. — Árjegyzék
kívánatra ingyen
bérmentve.

Hegedűk, cimbalmok,

fuvolák, gordonkák, citterák, gittárok, grammophonok
és egyéb hangszerek, csakis elsőrendű gyártmányok,

rendkívül olcsó

*** árban. ***

Kérjen hangszer-
árjegyzéket.

Rudas 411 2-6

Zsigmond

Budapest, VII. kerület,
Erzsébet-körút 48. sz.

Elismert elsőrangú műremekek
csak a Zimmermann-féle
harmoniumok!

Az előkelő valódi
Zimmermann-féle

HARMONIUMOK

legelőnyösebben beszerezhetők közver-
len a monarchia vezető-képviselőitől:

HÖRL NÁNDOR
Pozsony, Ferenciek-tere 4.

Főtiszt. papság és tanároknak
kényelmes részletfizetés.

Harmonium-katalogus ingyen!

Üzletek: Lipse, Szent-Pétervár,
Moszkva, Riga és London.

Az O. K. Tanügyi Tanács
által engedélyezett és vég-
legesen módosított:

Váltószámgep és vezérkönyv... 23— K

Méterrúddal és órával... 30— «

Összes mértékkel... 40— «

Kérem gyorsan megrendelni,
hogy újévig eleget tehessenek!
Dr. Ében Mihály Nanvkörös.

1255 5-6

Minden iskola kötelező felszerelési tár-
gyát kepezi (80330/IV—b. 1905. minisz-
teri rendelete) a remek kivitelű

Óvakodjunk a szeszitaloktól

c. falikép. — Ára K 2. Porto 50 fill.

Kiadja a 1348 3-7

POLATSEK-féle könyvkiadó-
hivatal

Temesvár. ■ ■ ■ ■ ■

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 25/B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer
szerint és minden nagyságon pontos orgo-
na-méretekkel templomi, szeminárium-
ok részére és mint a akkorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó
vasuti állomásig.

Tanerőknek s lelkészeknek különös szá-
zalékengedmény. Árjegyzék ingyen és
bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

93